

PIENHANKINTOJEN OHJEISTUS UUDEN HANKINTA-
LAIN NÄKÖKULMASTA

Pallari Tuula

Opinnäytetyö
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet
Liiketalouden koulutusohjelma
Tradenomi

2017

Kauppa, hallinto ja oikeustieteet
Liiketalouden koulutusohjelma
Tradenomi

Tekijä	Tuula Pallari	Vuosi	2017
Ohjaaja(t)	Kirsti Ketola		
Työn nimi	Pienhankintojen ohjeistus uuden hankintalain näkökulmasta		
Sivu- ja liitesivumäärä	41 + 15		

Julkinen hankintalaki sääntelee kansallisen ja EU-kynnysarvon ylittäviä hankintoja. Hankintayksikön velvollisuus on noudattaa hankintalakia tekemissään hankinnoissa. Hankinnan luonne ja arvo määräävät sen mitä toimintamenetelmää hankinnassa käytetään. Julkisia hankintayksiköitä ovat valtio, kunnat, kuntayhtymät, kirkko sekä valtion liikelaitokset.

Kun kansalliset kynnysarvot nousivat uuden lainsäädännön myötä, niin hankintalain ulkopuolelle jää yhä enemmän pienhankintoja. Kuntien tulee tehdä uudet pienhankintaohjeet hankintalain mukaisesti ja pienhankinnoista tulee ilmoittaa avoimesti. Yrittäjien kannalta olisi toivottavaa, että kunnat hankkisivat sähköisiä järjestelmiä helpottamaan tarjousten tekemistä

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Opinnäytetyön teoriapohjana käytettiin lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016), valtion hankintakäsikirjaa 2017 sekä Cludia Pienhankinta - portaalia.

Opinnäytetyön empiriaosuudessa on tutkittu kuntien pienhankintaohjeisiin tulevia muutoksia uuden hankintalain näkökulmasta. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää uuden hankintalain pienhankintoja koskevien muutosten vaikutus sekä rakentaa ohjeistus niille pienyrittäjille, jotka käyttävät Cludia Pienhankinta-järjestelmää tarjotessaan palveluitaan tai tuotteitaan julkiselle organisaatiolle. Työn tuotoksena syntyi testattu selkokielen ohjeistus järjestelmän käyttäjille.

Avainsanat

laki julkisista hankinnoista, julkiset hankinnat, kilpailut-taminen

School of Business and Administration
Programme of Business Economics
Bachelor of Business Administration

Author	Tuula Pallari	Year	2017
Supervisor	Kirsti Ketola		
Subject of thesis	Small scale procurements by Public procure legislation		
Number of pages	41 + 15		

Public procurement legislation regulates the threshold value of the national and EU procurement. Contracting entity has a duty to comply with the procurement legislation in its procurement. The nature and value of the contract will determine the method of the operation. Public entities are the state, municipalities, and federations of municipalities, parishes and state enterprises.

When the national threshold is increased by the new legislation, more and more small procurements remain outside of the procurement legislation. Municipalities have to draft small procurement guidelines according to the instructions of the public procurement legislation and inform openly of the small procurements. For entrepreneurs it would be better if municipalities acquire electronic systems to facilitate in submitting their tenders.

The theoretical basis of the thesis public procurement legislation and Cloudia Small-Scale Procurement were used. The thesis has considered small procurement guidelines of municipalities for future changes from the point of view of a public procurement legislation. Cloudia Small-Scale Procurement has been tested and according to the interviews outcome, further instructions have been added to the system.

Key words Public procure legislation, Public procurements,
Competitive procurement

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 JULKISET HANKINNAT	8
2.1 Hankintalaki julkisissa hankinnoissa	8
2.2 Hankintalain kokonaisuudistus.....	8
2.3 Julkisen hankinnan määritelmä ja periaatteet	9
3 HANKINTAPROSESSI	11
3.1 Hankintojen suunnittelu ja ennakoidun arvon laskeminen	11
3.2 Tarjousten käsittely EU-hankintamenettelyissä	14
3.3 Tarjousten käsittely kansallisessa hankintamenettelyssä	21
3.4 Hankintapäätös ja -sopimus.....	22
4 KUNTIEN PIENHANKINNAT UUDEN HANKINTALAIN NÄKÖKULMASTA .	24
4.1 Pienhankinnan määritelmä	24
4.2 Hankintajärjestelmien hyödyntäminen pienhankinnoissa.....	25
4.3 Suorahankintaperusteet.....	26
4.4 Tarjousten käsittely.....	26
4.5 Pienhankinnan hyväksyminen ja julkisuus	29
5 SÄHKÖINEN PIENHANKINTAJÄRJESTELMÄ.....	31
5.1 Cludia Pienhankinta pähkinänkuoressa	31
5.2 Cludia Pienhankinta -toimintaohjeen testaus	32
5.3 Cludia Pienhankinta - järjestelmän ohjeistus	34
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	36
LÄHTEET.....	38
LIITTEET:	41

1 JOHDANTO

Hankintalain kokonaisuudistus on astunut voimaan 1.1.2017. Sen keskeisimmät muutokset koskevat kilpailumenettelyjä ja kansallisia kynnysarvoja. Hankintalain tavoitteena on edistää laadukkaiden, innovatiivisten ja kestävien hankintojen tekemistä, tehostaa julkisten varojen käyttöä ja keventää hallinnollista painolastia. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 1:2.1 §.)

Julkisiin hankintoihin kuluu vuosittain noin 35 miljardia euroa, mikä on liki 17 prosenttia Suomen bruttokansantuotteesta. Julkiset hankinnat ovat erittäin merkittävä markkina eri toimialojen yrittäjille ja suuri menoerä julkiselle taloudelle. Parhaimmillaan uudistettu hankintalaki tukee markkinoiden toimivuutta ja tuo pieniä ja keskisuuria yrityksiä mukaan julkisen sektorin toimintaan. Se mahdollistaa myös sekä julkisen sektorin, että kansalaisten kannalta mahdollisimman laadukkaat hankinnat. (Marttila 2017.)

Julkiset hankinnat jaetaan kolmeen luokkaan eli pien-, kansalliset- ja EU-hankinnat. Hankintalaki sääntelee ensisijaisesti kansallisia ja EU-hankintoja ja pienhankintoihin kunnilla on omat ohjeistuksensa. Hankintalain kokonaisuudistuksessa pienhankintojen kilpailuttaminen on otettu esille ja tavoitteena on kilpailuttaa myös pienhankinnat hankintalain hengessä. Suomessa tehdään vuosittain pienhankintoja yhteisarvoltaan noin 3,5 miljardin euron edestä. Kun uudessa hankintalaissa kynnysarvoja korotetaan, niin kilpailutettavien pienhankintojen arvon arvioidaan kasvavan vuositasolla jopa viiteen miljardiin euroon. (Saariketo 2016.)

Sähköisten hankintajärjestelmien yleistyminen julkisissa hankinnoissa tehostaa myös osaltaan hankintayksikköjen toimintaa ja tarjoaa yrittäjille helpomman tavan tarjota tuotteitaan ja palveluitaan julkiselle organisaatiolle. Sähköisen järjestelmän kautta jätetyissä tarjouksissa puutteellisten vastausten mahdollisuus pienenee ja tarjousten hylkäämisiä tapahtuu vähemmän. Tämä tasapuolistaa yrittäjät hankintaprosessissa ja kaikilla on tarjoustä tehdessä samat lähtökohdat. (Kontkanen 2015.)

Tässä tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Kvalitatiivinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, jossa kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkitystä pyritään ymmärtämään kokonaisvaltaisesti. Laadullista tutkimusta voidaan toteuttaa monilla menetelmillä, joissa yhteisenä piirteenä korostuu kohteen esiintymisympäristöön ja taustaan, kohteen tarkoitukseen ja merkityksiin, ilmaisuun ja kieleen liittyvät näkökulmat. (Jyväskylän yliopisto 2015.)

Tutkimusta on tehty myös empiirisin tutkimusmenetelmin eli tutkimuskohteesta on tehty konkreettisia havaintoja ja niitä on analysoitu. Konkreettinen ja koottu tutkimusaineisto on ollut tutkimuksen keskiössä, ja se on toiminut tutkimuksen keskipisteenä. (Jyväskylän yliopisto 2015.)

Opinnäytetyössäni tutkittiin hankintalain uudistuksen tuomia muutoksia julkisiin pienhankintoihin ja tutkimuksessa käytettiin teoriapohjana lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) ja Cludia Pienhankintapalvelun portaalia. Valtion hankintakäsikirja 2017 on toiminut pienhankintojen teorian osalta hyvänä tiedonlähteenä. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää uuden hankintalain pienhankintoja koskevien muutosten vaikutus sekä rakentaa ohjeistus niille pienyrittäjille, jotka käyttävät Cludia Pienhankinta-järjestelmää tarjotessaan palveluitaan tai tuotteitaan julkiselle organisaatiolle. Työn tuotoksena syntyi testattu selkokielen ohjeistus järjestelmän käyttäjille. (Liite 1).

Tutkimus rajattiin käsittelemään uudistunutta hankintalakia ja sen aiheuttamien muutoksen vaikutuksia kuntien pienhankintamenetelmiin ja pienhankintaprosessiin. Kuntien pienhankintaohjeiden ollessa päivitysten alla pienhankinta- ja toimintaohjeen tietoperustana käytettiin Pohjois-Pohjanmaan hankinta-asiamiehen luovuttamia mallipohjia (Liite 2.), sekä Valtion hankintakäsikirjaa pienhankintojen osalta. Kuntien hankinnoista vastaaville henkilöille järjestetään kevään 2017 aikana hankintakoulutusta, ja koulutusta tullaan tarjoamaan myös talousalueiden pienyrittäjille.

Opinnäytetyön aineisto on kerätty avoimilla haastatteluilla, sähköpostikyselyillä, tutkimalla kuntien erilaisia pienhankintakäytäntöjä ja tutustumalla sähköisiin pienhankintajärjestelmiin. Tutkimuksessa kirjauduttiin sähköiseen Cludia Pienhankintapalveluun y-tunnuksella ja testattiin järjestelmässä olevilla todellisilla tarjouksilla sähköisen palvelun ymmärrettävyyttä ja tuotettiin olemassa olevan ohjeistuksen lisäksi selkokielistä lisäohjeistusta.

2 JULKISET HANKINNAT

2.1 Hankintalaki julkisissa hankinnoissa

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) sääntelee verovaroin tehtäviä julkisia hankintoja Suomessa. Hankintalakia sovelletaan vain hankintayksiköiden tekemiin hankintoihin ja sen soveltamisalaan kuuluvat vain laissa määritellyt yksiköt. Hankintayksikköjä ovat valtio, kunta ja kuntayhtymät, kirkko, valtion liikelaitokset, julkisoikeudelliset laitokset ja sellainen hankinnan tekijä, joka on saanut yli puolet tukea hankinnan tekemistä varten edellä mainituilta hankintayksiköiltä. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017a.)

Hankintalain tarkoituksena on tehdä julkisten varojen käytöstä mahdollisimman tehokasta ja hankintamenettelyistä yksinkertaisempaa. Sen tulisi edistää laadukkaiden, innovatiivisten ja kestävien hankintojen tekemistä sekä turvata eri osapuolille mahdollisuudet tehdä tasapuolisesti ja syrjimättömästi tarjouksia julkisten hankintojen tarjouskilpailussa. Hankintatoiminta tulisi järjestää niin, että hankinnat voitaisiin toteuttaa taloudellisesti, laadukkaasti ja hyvin suunnitellen. Hankinnoissa tulisi ottaa huomioon olemassa olevat kilpailuolosuhteet ja hankintojen vastuullisuus. ((Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 1:2.1 §.)

2.2 Hankintalain kokonaisuudistus

Uudet lait perustuvat Euroopan komission vuonna 2011 antamiin direktiiviehdotuksiin 2014/23/EU, 2014/24/EU ja 2014/25/EU. EU:n hankintadirektiivipaketti hyväksyttiin helmikuussa 2014. Direktiivit olisi tullut saada kansallisesti täytäntöön 18.4.2016, mutta Suomessa tämä viivästyi. Työ- ja elinkeinoministeriö tiedotti siirtymävaiheen toimenpiteistä 3.3.2016 ja julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön kokonaisuudistusta koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle 22.6.2016. Eduskunta hyväksyi hankintalain (1397/2016) 13.12.2016 ja laki astui voimaan 1.1.2017. (Eduskunta 2017.)

Hankintalain uudistuksen keskeisimpiä tavoitteita ovat kansallisten kynnysarvojen nostaminen, hankintaprosessin sähköistäminen,

hankintamenettelyjen muutokset ja hankintojen jakaminen osiin. EU- hankintamenettelyistä neuvottelumenettelyt uudistuivat kokonaan ja uutena menettelynä mukaan tuli innovaatiokumppanuus ja sähköiset luettelot. EU-hankinnoissa sähköiseen tietojenvaihtoon tuli myös suuri muutos ja lakiuudistuksen jälkeen hankintailmoitus ja tarjouspyyntömateriaalit tulee olla saatavilla sähköisessä muodossa sekä tarjoukset tulee jättää sähköisessä muodossa. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 b.)

Tarjoajan soveltuvuusvaatimukseen, pakollisiin ja harkinnanvaraisiin poissulkemisperusteisiin tuli myös muutoksia. Soveltuvuuden alustavana näyttönä EU-kynnysarvot ylittävässä hankinnoissa käytetään yhteistä eurooppalaista hankinta-asiakirjaa ESPD:tä (European Single Procurement Document), mikä on vakiomuotoinen asiakirja, jolla tarjoaja esittää täyttävänsä hankintayksikön asettamat vaatimukset tarjoajana. Pakollisia poissulkemisiä aiheuttavat esimerkiksi tarjoajan tai hänen edustajan tekemä vakava rikos ja harkinnanvaraisen poissulkemisen voi aiheuttaa jokin lievempi rikkomus tai muu syy sulkea tarjoaja pois kilpailusta. Perusteet poissulkemiselle on kirjattu hankintalakiin ja menettelyn tavoitteena on varmistua tarjoajan toimituskyvystä ja luotettavuudesta. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 c, d.)

Kilpailu- ja kuluttajavirasto sai hankintalain uudistuksessa toimivallan valvoa julkisia hankintoja. Jos hankintayksikön katsotaan menetelleen hankintalain vastaisesti, niin Kilpailu- ja kuluttajavirastolle voi tehdä toimenpidepyynnön menettelyn lainmukaisuuden tutkimiseksi. Kilpailu- ja kuluttajaviraston erityinen toimivalta liittyy laittomien suorahankintojen valvontaan tai muihin suorahankintaan verrattaviin hankintoihin, joissa menetellään virheellisesti tai syrjivästi (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2016.)

2.3 Julkisen hankinnan määritelmä ja periaatteet

Julkisilla hankinnoilla tarkoitetaan sellaisia tavara-, palvelu- ja urakka -hankintoja, joita julkiset organisaatiot sekä muut hankintalainsäädännössä määritellyt hankintayksiköt suorittavat oman organisaationsa ulkopuolelta. Hankinnan

luonne määrää hankinnan menettelytavan ja hankinnan ennakoitu arvo vaikuttaa menettelytavan kulkuun. Kilpailuttaminen tulee kuitenkin tehdä avoimesti ja hankinnasta tulee ilmoittaa riittävän laajasti. Kun hankinnan arvo alittaa kansallisen kynnyksarvon, niin hankinta on kokonaan hankintalain soveltamisalan ulkopuolella ja lain soveltaminen jää julkisen organisaation hankintayksikön omaan harkintaan. Hankintayksiköiden olisi syytä laatia toiminnan kannalta yksikkökohittaiset ohjeet pienhankintoihin ja peruseriaatteet kilpailusta ja tasapuolisesta kohtelusta koskevat myös pienhankintoja. (HILMA 1 2008.)

Julkisen organisaation kilpailuttamisessa noudatetaan avoimuutta ja tarjoajia tulisi kohdella syrjimättä ja tasapuolisesti. Toimintavelvoitteen takana on Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaiset syrjimättömyyden, yhdenvertaisuuden, avoimuuden ja suhteellisuuden periaatteet. Hankintamenettelyä koskevia tietoja ei saa salata, vaan menettelyn tulee olla avointa. Hankinnasta tulee ilmoittaa julkisesti ja tarjouskilpailun ratkaisusta tulee ilmoittaa kilpailuun osallistuneille. Hankintaa koskevat asiakirjat ovat muuten julkisia, paitsi liike- ja ammattisalaisuuksien osalta ne tulee pitää salassa. Syrjimätön kohtelu tarkoittaa sitä, että esimerkiksi eri paikkakunnalta olevia tarjoajia kohdellaan samalla tavalla kuin oman paikkakunnan yrityksiä eikä tarjoajan kansallisuus saa olla vallinnan esteenä. Myös siinä tapauksessa, että tarjoajana tai ehdokkaana on hankintayksikön organisaatioon kuuluva yksikkö, hankintayksikön omistama yhteisö tai laitos taikka toinen hankintayksikkö, sitä on kohdeltava samalla tavalla kuin muita ehdokkaita tai tarjoajia. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 1:3.1 §.)

Tarjoajien ja tarjousten arvioinnissa tasapuolisuus nähdään niin, että tarjouskilpailuun asetetut vaatimukset koskevat samalla tavalla jokaista tarjoajaa ja kohtelun tulee olla perusteltua. Suhteellisuus kilpailutuksessa tarkoittaa sitä, että hankintamenettelyn vaatimusten tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltavan päämäärän kanssa. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 1:3.1 §.)

3 HANKINTAPROSESSI

3.1 Hankintojen suunnittelu ja ennakoidun arvon laskeminen

Hankintayksiköiden pitää järjestää hankintatoimensa niin, että hankinta kyetään tekemään hyvin suunniteltuna ja ammattitaidolla. Hankintayksikön ensimmäinen tehtävä on suorittaa tarvekartoitus ja määrittää hankittava tuote tai palvelu ja sille arvo. Hankintayksikkö voi suorittaa markkinakartoituksen, jolla perehdytään avoimilla markkinoilla oleviin palveluihin ja tuotteisiin sekä niiden tarjoajiin. Markkinakartoitusta tehdessä tarjontaan tutustutaan perinteisesti esitteiden ja mainosten avulla ja sähköisesti internetissä yritysten kotisivuilla. Hankintayksikkö voi tavata toimittajia henkilökohtaisesti tai tehdä tietopyyntöjä tarjoajille. Hankintayksikkö voi antaa tietoa toimittajille suunnitelmistaan ja vaatimuksistaan hankintoja koskien. Markkinakartoitusta tehtäessä apuna voidaan käyttää puolueettomia asiantuntijoita, viranomaisia tai toimittajia ja samalla vuoropuhelujen aikana selviää se hankintamenettely jota hankintayksikkö tulee kilpailutuksessa käyttämään. Neuvojen käyttäminen ja vuoropuhelut tarjoajien kanssa eivät saa kuitenkaan vaikuttaa kilpailun tasapuolisuuteen eikä sen saa vääristää kilpailutilannetta. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 9:65 §.)

Hankinnan ennakoidun arvon laskemisella on tarkoitus selvittää mitä hankintalain sääntöjä hankintaan voidaan soveltaa. Hankintayksikön tulee tietää etukäteen mitä hankinta saa maksaa ja hankinnan arvo määrittelee sen mitkä hankintalain säännökset hankintaan kohdistuvat vai onko kyseessä mahdollisesti pienhankinta. Hankinnan ennakoitua arvoa laskettaessa tulee käyttää suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvolisäveroa. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 4:27 §.)

Hankintojen kynnysarvolla tarkoitetaan yksittäisen hankinnan suurinta mahdollista ennakoitua euromääräistä arvoa ja hankinnan ennakoitu arvo määrittelee sen, sovelletaanko hankintaan kansallista vai EU-menettelyä. Hankinnat jae-

taan hankinnan arvon mukaan kolmeen eri portaaseen eli EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat, kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat ja kansallisen kynnysarvon alittavat hankinnat. Hankintalakia sovelletaan vain EU-kynnysarvot ja kansalliset kynnysarvot ylittäviin hankintoihin. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 4:25–26 §.)

Kansallisen kynnysarvon (Taulukko 1) alittavat hankinnat tulee myös kilpailuttaa, koska niitä koskevat myös peruseriaatteet kilpailusta ja tasapuolisesta kohtelusta. Käytännössä tällaiset pienhankinnat kilpailutetaan kevyemmin menettelyin, mutta niihin käytetään myös hankintalain mukaista hankintaohjausta. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 1:2.3 §.)

Taulukko 1. Kansallisten hankintojen kynnysarvot 1.1.2017 (HILMA 2 2017.)

KANSALLISET KYNNYSARVOT (HANKINTALAIN 15 §)	
MUUTOS 1.1.2017	
Hankintalaji	Kynnysarvo (euroa)
Tavara- ja palveluhankinnat sekä suunnittelukilpailut	60 000
Rakennusurakat	150 000
Terveydenhoito- ja sosiaalipalvelut	400 000
Muut erityiset palvelut	300 000
Käyttöoikeussopimukset	500 000

EU-kynnysarvot ovat olleet 1.1.2016 lähtien hankintalain 16 § mukaan rakennus- ja käyttöoikeusurakoita koskien valtion keskusviranomaisille, erityisalaille ja muille hankintaviranomaisille (esim. kunnat) 5 225 000 euroa. Tavara- ja palveluhankinnoissa sekä suunnittelukilpailujen kohdalla kynnysarvot poikkeavat seuraavasti:

- valtion keskushallintoviranomaiset 135 000 euroa
- erityisalalat 418 000 euroa
- muut hankintaviranomaiset (esim. kunnat) 209 000 euroa (HILMA 3 2017.)

Hankintojen osiin jakaminen on ollut yksi keskeinen muutos uudessa hankinta-direktiivissä, joka astui voimaan 18.4.2016. Suositus hankintojen jakamisesta koskee pääsääntöisesti kaikkia EU-kynnysarvot ylittäviä hankintoja. Mikäli hankintoja ei jaeta osiin, se tulisi perustella hankinta-asiakirjoissa, mutta jakamatta jättämisestä ei voi valittaa. Hankintoja ei saa pilkkoa keinotekoisesti hankintalain sovellusten välttämiseksi. Osiin jakaminen tulee perustua taloudellisiin ja teknisiin tekijöihin, jotka on pystyttävä näyttämään tarvittaessa toteen. Laaja hankinta on silti jaettavissa osiin siten, että jokainen hankinnan erä on toteutettavissa hankintalain menettelytapavaatimusten mukaan. Tällä tavalla saadaan jaettua taloudellista ja teknistä riskiä tai jakaminen on kilpailuolosuhteet huomiotta ottaen perusteltua. Mukaan saadaan myös enemmän pieniä ja keskisuuria yrityksiä. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 e.)

Julkisten hankintojen kilpailuttamisessa on tärkeää, että yritykset saavat riittävästi tietoa käynnissä olevista tarjouskilpailuista ja sillä tavalla hankinnat voidaan tehdä edullisesti ja kilpailusta tulee aito. Kun hankintayksiköllä ei ole tietoa kaikista tarjoajista, niin tarjouskilpailua tulee edeltää julkinen ilmoittaminen. Ilmoitusvelvoite koskee hankintalain mukaisia hankintayksiköjä. HILMA on julkisten hankintojen maksuton ja sähköinen ilmoituskanava, jota ylläpitää työ- ja elinkeinoministeriö. Hankintayksiköt ilmoittavat kanavalla julkisista hankinnoista, ja yritykset saavat sieltä ajan tasalla olevaa tietoa käynnissä olevista hankintamenettelyistä ja ennakkotietoa tulevista hankinnoista. HILMAssa ilmoitetaan kansallisen ja EU-kynnysarvon ylittävistä hankinnoista, ja silloin, kun ilmoitus lähtee EU-laajuisena, ilmoitukset toimitetaan HILMAsta edelleen julkaistavaksi Euroopan Unionin virallisen lehden täydennysosassa sekä TED-tietokannassa. Ilmoitus julkaistaan yleensä HILMAssa vasta sen jälkeen, kun se on ensin julkaistu Euroopan Unionin virallisessa lehdessä. Hankintayksikkö voi ilmoittaa hankinnasta myös sanomalehdessä, hankintayksikön verkkosivuilla tai muissa tiedotusvälineissä sen jälkeen, kun hankintailmoitus on ensin julkaistu HILMAssa. (HILMA 4 2017.)

Kun hankintailmoitusten määriä tutkitaan, niin vuoden 2015 tilastosta (Taulukko 2 ja 3) käy ilmi, että hankintayksiköt ovat ilmoittaneet HILMAssa yhteensä 7 142 hankintailmoitusta ajalla 1.1. – 31.12.2015, joiden yhteisarvo on 23 963 008 161 euroa. Kun hankinnat jaetaan hankintalajeittain, niin ostettujen palveluiden osuus kaikista hankinnoista on ylivoimaisesti suurin eli 12 382 054 215 euroa. (LIITE 3)

Taulukko 2. Hankinnat hankintayksiköittäin ajalla 1.1. – 31.12.2015 (LIITE 3)

Hankintayksiköt ^a	Määrä (kpl)	Arvo (€)
Valtion viranomaiset ja valtion liikelaitokset	1 840	2 612 790 947
Kunnat, kuntayhtymät ja muut aluetason viranomaiset	8 934	10 527 332 439
Muut hankintayksiköt ^b	7 142	10 822 884 775

Taulukko 3. Hankinnat hankintalajeittain ajalla 1.1. – 31.12.2015 (LIITE 3)

Hankinnat hankintalajeittain ^c	Määrä (kpl)	Arvo (€)
Tavarat	5 444	4 055 133 500
Palvelut ^d	7 945	12 382 054 215
Rakennusurakat	4 379	7 410 896 446
Muut hankinnat ^e	148	114 924 000

3.2 Tarjousten käsittely EU-hankintamenettelyissä

Hankintamenettely tarkoittaa sitä määrämuotoista menettelytapaa, millä hankintayksikkö toteuttaa julkisen hankinnan (TEPA-Sanastokeskus 2017). Avoin tarjousmenettely on yleisin tapa kilpailuttaa julkisia hankintoja. Hankintayksikkö julkaisee hankintailmoituksen ja asettaa saataville tarjouspyynnön, joiden perusteella kaikki halukkaat osallistujat voivat tehdä tarjouksen. Tarjoukset vastaanotetaan ja avataan määräajan umpeuduttua ja tarjoajien soveltuvuus arvioidaan ennalta asetettujen soveltuvuusehtojen mukaisesti. Tarjousten arviointi suoritetaan sen mukaan, mitä tarjouspyynnössä on ennalta pyydetty ja mitä ehtoja tarjoukselle on asetettu, vaikkakin voittaneen tarjouksen sopimusehtoja voidaan vielä jälkikäteen tarkentaa, kunhan mitään olennaista muutosta ei tapahdu ja

tarjoajien tasapuolisesta kohtelusta pidetään kiinni. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 5:32 §.)

Rajoitetussa tarjousmenettelyssä hankintayksikkö julkaisee ilmoituksen hankinnasta HILMAssa ja toimittajan tulee lähettää osallistumishakemus ilmoituksessa määritetyllä tavalla hankintayksikölle. Tässä menettelyssä vain hankintayksikön valitsemat ehdokkaat eli osallistumishakemuksen jättäneet toimittajat voivat tehdä tarjouksen ja hankintayksikkö voi rajata tarjoavien ehdokkaiden määrän. Valittujen ehdokkaiden vähimmäis- tai enimmäismäärä on ilmoitettava etukäteen hankintailmoituksessa, ja heidät valitaan noudattamalla ilmoituksessa esitettyjä soveltuvuusperusteita. Ehdokkaan tulee täyttää hankintayksikön asettamat vähimmäisvaatimukset, ja ilman osallistumishakemusta menettelyyn ei voi päästä mukaan. Menettelyyn on kutsuttava riittävä määrä ehdokkaita todellisen kilpailun varmistamiseksi. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 5:33 §.)

Neuvottelumenettelyä voidaan käyttää silloin, kun hankintayksikön tarpeita ei voida täyttää olemassa olevilla ratkaisulla. Tapaa käytetään myös hankintaan, johon kuuluu suunnittelua ja innovointia tai jos on muita erityisiä neuvotteluja vaativia syitä. Myös hankinta, jossa hankinnan kuvaus vaatii enemmän asiantuntemusta, voi vaatia neuvottelumenettelyä. Hankintayksikkö voi valita myös avoimen ja rajoitetun menettelyn kohdalla neuvottelumenettelyn, jos hankintayksikkö ei ole saanut yhtään tarjouspyyntöä vastaavaa tarjousta tai jos tarjouksia ei voida hyväksyä. Neuvottelun tarkoituksena on mukauttaa saadut tarjoukset vastaamaan hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä esitettyjä vaatimuksia, eli neuvottelumenettely käydään tarjousten parantamiseksi. Vähimmäisvaatimukset ja vertailuperusteet eivät saa olla neuvottelun kohteena eikä lopullisesta tarjouksesta saa enää neuvotella. Hankintayksikkö julkaisee ilmoituksen hankinnasta, johon kaikki halukkaat voivat pyytää saada. Neuvottelumenettelyssä ehdokkaita on kutsuttava riittävä määrä, mutta ainakin vähintään kolme ja sen käyttö on mahdollista ainoastaan hankintalaissa säädetyn mukaisesti. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 5:34 §.)

Kilpailullista neuvottelumenettelyä voidaan käyttää silloin, kun hankintayksikön tarpeita ei voida täyttää olemassa olevilla ratkaisulla, sekä esimerkiksi vaativissa saneeraushankkeissa, jossa on vaikea arvioida etukäteen rakennustyön tarkkaa sisältöä tai kustannuksia. Hankintayksikkö julkaisee ilmoituksen hankinnasta, johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Hankintayksikkö voi ennalta rajata neuvotteluihin kutsuttavien ehdokkaiden määrää, mutta kutsuttavien vähimmäismäärä ja tarvittaessa enimmäismäärä on ilmoitettava hankintailmoituksessa. Ehdokkaat on valittava noudattamalla hankintailmoituksessa esitettyjä soveltuvuusvaatimuksia ja arviointiperusteita, ja heitä on kutsuttava hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävä määrä todellisen kilpailun varmistamiseksi. Kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä vuoropuhelua käytetään hankinnan eri ratkaisumahdollisuuksista, jonka jälkeen hankintayksikkö päättää keskustelun ja valitsee sopivan ratkaisumallin ja pyytää lopulliset tarjoukset. Hankintalaissa on säädetty perusteet kilpailullisen neuvottelumenettelyn käytölle. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 5:36 §.)

Innovaatiokumppanuus on tullut mukaan uutena hankintamenettelynä. Hankintayksikkö voi valita sen menettelyksi, jos markkinoilta ei löydy hankintayksikön tarpeeseen olemassa olevaa tavaraa, rakennusurakkaa tai palvelua. Kumppanuuden tavoitteena on innovatiivisen tavarantoimittajan, palvelun tai rakennusurakan kehittäminen ja tämän tuloksena tuotettavien tavaroiden, palveluiden tai rakennusurakoiden hankkiminen. Tässä menetelmässä hankintayksikkö julkaisee hankintailmoituksen, johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Hankintayksikkö voi ennakoon rajata ehdokkaiden määrän, mutta vähimmäismäärä tai tarvittaessa enimmäismäärä tulee ilmoittaa hankintailmoituksessa. Ehdokkaiden valinnassa täytyy kyetä arvioimaan ehdokkaan valmius innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja toteuttamiseen. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 5:38 §.)

Suorahankintamenettelyssä hankintayksikkö valitsee hankintaan kilpailuttamatta yhden tai useamman toimittajan, jonka kanssa se neuvottelee sopimuksen ehdoista. Tätä menettelyä voidaan käyttää vain, jos hankintalain mukainen suorahankintaperuste täyttyy. Tällaisia yleisimpiä perusteita suorahankintaan

on esimerkiksi tilanne, jossa avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä ei ole saatu ollenkaan tarjouksia tai annetut tarjoukset eivät vastaa tarjouspyyntöä tai kyseessä on niin yksilöity hankinta, että sen voi vain tietty toimittaja toteuttaa. Taideteos tai taiteellinen esitys voi täyttää suoramankinnan perusteet, kuten myös niin kiireellinen hankinta, ettei määräaikoja voi erityisestä syystä noudattaa. Jos puolestaan kyseessä on lisätilauksen tekeminen, jonka tarkoituksena on aikaisemman toimituksen tai laitteiston osittainen korvaaminen tai laajentaminen, niin hankintayksikkö voi tehdä suoramankinnan alkuperäiseltä toimittajalta. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 5:40 §.)

Puitejärjestelyllä tarkoitetaan sitä, että valtion organisaatiot voivat tehdä hankintoja ilman omaa julkista kilpailutusta. Hankintalain mukaan puitejärjestely on valmiiksi kilpailutettu sopimuskokonaisuus, joka tehdään useamman toimittajan ja hankintayksikön välille. Puitejärjestely on voimassa neljä vuotta, eikä sen sopimusehtoihin tule tehdä olennaisia muutoksia sen voimassaoloaikana. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 5:42 §.)

Sähköinen huutokauppa on julkinen hankintamenettely, jossa tarjoukset arvioidaan alustavasti ja sen jälkeen käynnistetään huutokauppaprosessi, jossa hankintayksikkö pyytää ja tarjoajat antavat uudistettuja tarjouksia. Edellytyksenä sähköiselle huutokaupalle on, että tarjouspyynnön tai hankintailmoituksen sisältö voidaan laatia täsmällisesti. Rakennusurakoita tai palveluhankintoja, joiden sisältönä ovat aineettomat suoritukset tai joiden sisältöä ei voida laittaa järjestykseen automaattisilla arviointimenetelmillä, ei pystytä kilpailuttamaan tällä menettelyllä. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 5:44 §.)

Dynaaminen hankintajärjestelmä on täysin sähköinen hankintamenettely tavanomaisille ja markkinoilla oleville hankinnoille, ja menettelynä se on avoin kaikille soveltuvuusehdot täyttävillä toimittajilla kestopäivän ajan. Dynaamisessa hankintajärjestelmässä kaikki toimittajat voivat pyytää päästä järjestelmään menettelyn ajaksi, ja hankintayksikön on hyväksyttävä järjestelmään kaikki ne toimitta-

jat, jotka täyttävät hankinta-asiakirjassa asetetut soveltuvuusvaatimukset. Järjestelmään pääsemiseksi toimittajien tulisi toimittaa hankintayksikölle osallistumishakemus, jonka sisältö arvioidaan asetettujen soveltuvuusvaatimusten näkökulmasta. Järjestelmään hyväksyttävien ehdokkaiden määrää ei saisi rajoittaa missään vaiheessa hankintamenettelyä. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 f.)

Hankintayksikkö voi vaatia tarjoukset sähköisenä luettelona tai että tarjouksiin liitetään sähköinen luettelo sillä edellytyksellä, että hankintamenettely suoritetaan sähköisessä muodossa. Sähköiseen luetteloon voi liittää myös muita tarjousta täydentäviä asiakirjoja. Sähköisten luetteloiden tulee täyttää hankintayksikön hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä asettamat vaatimukset sekä muotovaatimukset tarjouksille tai sähköisille luetteloille. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 5:53 §.)

Suunnittelukilpailuun osallistujien määrää voidaan rajoittaa noudattamalla ennalta ilmoitettuja perusteita. Todellinen kilpailu kuitenkin täytyy varmistaa riittävällä määrällä osallistujia. Kilpailua ei saa rajoittaa alueellisella perusteella tai sillä perusteella, että osallistujien on oltava luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä. Suunnittelukilpailun voittajan tai voittajien kanssa tehdään palvelunhankintasopimus ja kilpailua koskevassa ilmoituksessa on oltava tieto sopimuksen tekemisestä. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 5:54 §.)

Taulukko 4. Hankintamenettelyjen määräaika-aulukko (päivitetty 18.1.2017)
(Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 g.)

Menettelytapa	Ei ennakoilmoitusta		Ennakoilmoitus julkaistu	
	Ilmoitus tehty sähköisesti	Ilmoitus ja tarjouskirjat sähköisesti	Ilmoitus tehty sähköisesti	Ilmoitus ja tarjouskirjat sähköisesti
Avoin menettely (tavarat, palvelut, rakennusurakat)				
Tarjousaika	35 pv*	30 pv*	15 pv*	15 pv*
Rajoitettu menettely, neuvottelumenettely ja kilpailullinen neuvottelumenettely, innovaatiokumppanuus, dynaaminen hankintajärjestelmä				
Osallistumishakemuksen jättäminen rajoitetussa ja neuvottelumenettelyissä sekä innovaatiokumppanuudessa ja dynaamisessa hankintajärjestelmässä	30 pv*	30 pv*	30 pv*	30 pv*
Tarjousaika rajoitetussa menettelyssä	30 pv**	25 pv**	10 pv**	10 pv**
Tarjousaika neuvottelumenettelyssä ja innovaatiokumppanuudessa sekä dynaamisessa hankintajärjestelmässä	30 pv**	25 pv**	10 pv**	10 pv**
Nopeutettu avoin, rajoitettu tai neuvottelumenettely				
Osallistumishakemuksen jättäminen	15 pv*	15 pv*	15 pv*	15 pv*
Tarjousaika rajoitetussa menettelyssä	10 pv**	10 pv**	10 pv**	10 pv**
Tarjousaika avoimessa menettelyssä	15 pv**	15 pv**	10 pv**	10 pv**
Ennako- ja jälki-ilmoitus				
Ennakoilmoitus : Vähintään 35 päivää ja enintään 12 kuukautta ennen hankintailmoituksen lähettämistä				
Jälki-ilmoitus: 30 päivän kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä				

* Hankintailmoituksen lähettämispäivää seuraavasta päivästä

** Tarjouspyynnön lähettämispäivästä

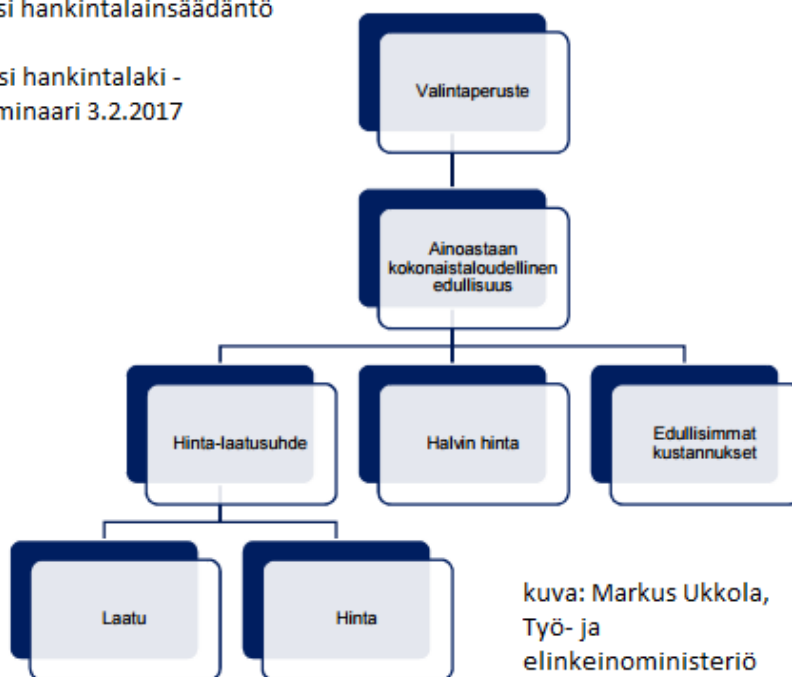
Hankintojen määräajat (Taulukko 4) lasketaan osallistumishakemusten osalta ja avoimessa tarjousmenettelyssä siitä päivästä alkaen, kun hankintailmoitus on lähetetty julkaistavaksi HILMAssa. Rajoitetussa menettelyssä, neuvottelumenettelyssä, innovaatiokumppanuudessa ja dynaamisessa hankintajärjestelmässä tarjousten jättämisen määräaika lasketaan siitä päivästä jona tarjoajia on kutsuttu jättämään tarjoukset. Sitä päivää, josta laskien määräaika lasketaan, ei laskettaisi määräaikaan. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 h.)

Tarjousten avaamiskäsittelystä ei ole hankintalaissa annettu mitään erityisiä ohjeita, mutta ennen hankintapäätöksen tekoa hankinnan valmistelu tulee tapahtua suljettuna. Tarjoukset avataan määräajan sulkeuduttua, ja vertailu tulee tehdä tarjouspyynnössä tai hankintailmoituksessa annettujen perusteiden mukaisesti. Tarjoajia on kohdeltava tasavertaisesti ja syrjimättömästi. Myöhästy-

neet tarjoukset ja osallistumishakemukset hylätään, ja myöhästymiseksi katsotaan tarjouksen ennalta määritetyn jättöajan jälkeen saapuneet tarjoukset. Myöhästyneitä tarjouksia ei palauteta avaamattomana, vaan ne jää mukaan käsittelyyn ja arkistoidaan viranomaisen asiakirjoina kuten muutkin tarjousmenettelyyn liittyvät asiakirjat. Saapuneisiin asiakirjoihin merkityt aikaleimat ovat tärkeitä tarjoajan sekä hankintayksikön oikeusturvan kannalta. Tarjouksista on valittava kokonaisedullisesti edullisin tarjous (Kuvio 1) eli sellainen, joka on hankintayksikön kannalta hinnaltaan halvin, paras hinta-laatusuhteeltaan ja edullisin kustannuksiltaan. Vertailuperusteet täytyy löytyä tarjouspyynnöstä tai hankintailmoituksesta, ja niiden on liityttävä hankinnan kohteeseen. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 i.)

Uusi hankintalainsäädäntö

Uusi hankintalaki -
seminaari 3.2.2017

kuva: Markus Ukkola,
Työ- ja
elinkeinoministeriö

Kuvio 1. Hankintojen valintaperusteet (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 i.)

Tarjosten käsittelyn päättää hankintapäätöksen tekeminen, mikä täytyy tehdä hyvin perustellen. Tarjoajan tulee tietää onko päätös tehty lain velvoitetta noudattaen, ja vertailuperusteista täytyy käydä ilmi mihin oma tarjous sijoittui kilpailussa verrattuna muiden antamiin tarjouksiin. Hankintapäätökseen tulee kirjata vain keskeisimmät perusteet ilman konkreettista yksilöintiä. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 j.)

3.3 Tarjousten käsittely kansallisessa hankintamenettelyssä

Kansallinen hankinta on hankinta, joka ylittää kansallisen hankinnan kynnyksarvon, mutta alittaa vastaavan EU-hankinnan kynnyksarvon. Kansalliset hankinnat kilpailutetaan Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) luvun 11 mukaisesti. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 k.)

Kansallisten hankintojen kohdalla hankintayksikkö voi päättää, mitä hankintamenettelyä se käyttää kilpailuttaessaan hankintaa. Hankintayksikkö voi käyttää organisaation omaa menettelyä, mutta myös silloin menettelyn tulee täyttää hankintalain periaatteet tasa-arvoisesta ja syrjimättömästä menettelystä. Kun hankintayksikkö tekee hankintailmoituksen tai kirjallisen tarjouspyynnön, niin siihen tulee kuvailla perusteellisesti käytettävä hankintamenettely, jonka mukaan toimittajat pystyvät ennakoimaan tarjouskilpailun kulkua ja tietävät, mikä heidän oma rooli siinä on. Tehdystä kuvauksesta pitää löytyä hankintayksikön asettamat vaatimukset, tietoa tarjoajien määrän rajoittamisesta, vertailu- tai valintaperusteet tai että sisältääkö menettely neuvotte-luja. Hankintamenettelyyn liittyvistä asiakirjoista, tarjouksen voimassaoloajasta sekä muista aikatauluista tulee myös tiedottaa. Hankintalaissa ei ole määritelty vähimmäis-määräaikoja kansallisille hankinnoille, mutta ne tulee määritellä hankintayksikössä. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 I.)

Kansallisissa hankinnoissa tietojenvaihto voidaan tehdä sähköisesti tai paperilla, mutta yleensä hankintayksikkö päättää käytettävän tavan. Viestintää tarjoajien ja hankintayksikön välillä suunnitellaan pitää muistaa, ettei se saa vaarantaa toimittajien mahdollisuuksia tarjouskilpailussa. Yleensäkin sähköiset välineet tulee olla kaikkien saatavilla, niiden tulee olla vammaisia ajatellen esteettömiä ja niiden tulisi toimia yhteen jo olemassa olevien tuotteiden kanssa. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 m.)

Tarjouksen jättäminen hankintayksikön ilmoittamana määräpäivänä on tarjoajan vastuulla. Hankintayksikön täytyy hylätä määräajan jälkeen saapunut tarjous, ellei myöhästymistä voida osoittaa hankintayksiköstä johtuvaksi. Myöhästyneitä tarjouksia ei tule palauttaa avaamattomana lähettäjälle, koska viranomaiselle saapunut posti tulee avata ja käsitellä muiden asiakirjojen tapaan viranomaisen arkistoon. Tarjousten

avaustilaisuuden pöytäkirjaan todetaan, millä tavalla myöhästynyt asiakirja on käsitelty hankintamenettelyssä ja se jää arkistoon muiden hankinta-asiakirjojen mukaan. On tärkeätä, että asiakirjoissa näkyy aikaleimat tarjouksen vastaanottamisesta lähtien hankintayksikön ja tarjoajan oikeuden turvaamiseksi. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 n.)

Tarjouksista valitaan kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous, mikä tarkoittaa sitä että tarjous on hankintayksikön kannalta halvin, kaikilta kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatu – suhteeltaan paras. Hankintayksikkö päättää, mitä perustetta se valinnassaan käyttää. Kansallisten hankintojen suorahankintaperusteet vastaavat EU-hankintamenettelyn perusteita, eikä suorahankintaa pitäisi käyttää pääasiallisena menettelyinä. Kansalliset hankinnat ovat yleensä luonteeltaan kevyempiä ja joustavampia kuin EU-kynnysarvot ylittävät hankinnat. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 o.)

3.4 Hankintapäätös ja -sopimus

Kun tarjousmenettelyyn on saatu ratkaisu, niin hankintayksikkö tekee toimittajan valinnasta hankintapäätöksen. Hankintapäätös tehdään aina kirjallisena, ja sen tulee olla perusteltu. Hankintapäätöksen perusteluihin tulee kirjata vain keskeisimmät perusteet, eli esimerkiksi se, millä hankintayksikkö on arvioinut tarjoajan soveltuvuutta, tai perusteita sille, miksi tarjous on ollut tarjouspyynnön vastainen. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 14:123 §.)

Tarjosten vertailu pitää ilmaista sellaisella tarkkuudella, että ehdokkaan on helppo löytää oman tarjouksensa sijoittuminen tarjouskilpailussa. Vertailussa saatu pistemäärä tulee perustella ja vertailuperusteet avata ehdokkaalle ymmärrettäväksi. Hankintapäätös on kuitenkin se asiakirja, jonka perusteella tarjouskilpailussa mukana olleet asianosaiset pystyvät arvioimaan oman tilanteensa hankintaprosessissa ja hankintamenettelyn oikeellisuuden. Hankintapäätöksen perusteella he pystyvät ratkaisemaan, tarvitseeko heidän ryhtyä muutoksenhakutoimiin päätöksen oikaisemiseksi. Hankintapäätös lähetetään

sähköisesti tarjoajan antamaan sähköpostiosoitteeseen, ja käytännössä hankintapäätöksen vastaanottopäiväksi katsotaan viestin lähetyspäivä, jos tiedossa ei ole ollut tietoliikenneongelmia. Hankintapäätöstä lähetettäessä sähköisesti, on sähköpostiviestiin merkittävä erikseen viestin lähetyspäivä. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 14:127 §.)

Hankintayksikön tulee toimittaa tarjoajalle hankintapäätöksen liitteenä valitusosoitus, josta käy ilmi, miten asian voi toimittaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Valitusosoituksesta löytyy myös hankintayksikön yhteystiedot ja oikaisuohje, jossa kerrotaan miten tarjoaja voi saada asian uudelleen käsiteltäväksi. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 14:126 §.)

EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa sovelletaan odotusaikaa, jolloin hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluessa siitä, kun tarjoajan tai ehdokkaan on katsottu saaneen hankintapäätöksen tiedokseen. EU-kynnysarvot ylittävissä puitejärjestelyissä ja dynaamisissa hankinnoissa odotusaika on 10 päivää. Odotusaikaa ei sovelleta kansallisissa hankinnoissa eikä suorahankinnoissa. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 14:129 §.)

4 KUNTIEN PIENHANKINNAT UUDEN HANKINTALAIN NÄKÖKULMASTA

Kuntien pienhankintoja pyritään tekemään syrjimättömyyden, yhdenvertaisuuden, avoimuuden ja suhteellisuuden periaatteita noudattaen taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Kunnissa päivitetään parhaillaan pienhankintaohjeita vastaamaan 1.1.2017 voimaan astunutta hankintalakia. Jokaiseen kuntaan laaditaan omat pienhankinta- ja toimintaohjeet, mutta ne ovat silti keskenään hyvin yhteneväisiä, koska pienhankinnat halutaan tehdä hankintalain hengen mukaisesti.

(Valtion hankintakäsikirja 2017.)

4.1 Pienhankinnan määritelmä

Kansallisen kynnyksarvon alittavat hankinnat ovat pienhankintoja, ja kynnyksarvot ja kaantuvat hankintalajeittain seuraavalla tavalla:

- 60 000 € tavara- ja palveluhankinnat (alv 0 %)
- 150 000 € sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut (alv 0 %)
- 300 000 € muut erityiset palveluhankinnat* (alv 0 %)
- 400 000 € sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut (alv 0 %)
- 500 000 € käyttöoikeussopimukset (alv 0 %)

* hankinnat on yksilöity hankintalain liitteessä E, kohdissa 5 - 15, CPV-koodikohtaisesti

(Valtion hankintakäsikirja 2017.)

Vaikka pienhankintoihin ei sovelleta hankintalakia, niin ne tulisi pääsääntöisesti kilpailuttaa eikä tehdä suorahankintana. Pienhankinnalle ennakoitaan arvo käyttäen perustana suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvolisäveroa. Arvoon lasketaan mukaan mahdolliset optiokaudet, ja määräaikaisissa sopimuksissa ennakoitu arvo lasketaan koko sopimus- tai optiokauden ajalta. Pienhankintaa suunniteltaessa täytyy myös huomioida, että yksittäiset hankinnat voivat jäädä alle kansallisen kynnyksarvon, mutta jos hankintayksiköllä on toistuvia hankintoja ja ne yhdessä ylittävät

kynnysarvon, niin silloin kilpailutus on suoritettava hankintalain mukaan. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

Kun hankintalaki ei suoranaisesti säätele pienhankintoja, niin julkisen organisaation pienhankintaohjeessa on hyvä määritellä pienhankintaa eri näkökulmista ja luoda pelisääntöjä julkisten markkinoiden edistämiseksi sekä tuoda ohjeistusta myös tarjoajan saataville. EY-perustamissopimuksen näkökulmasta hyvät julkisen hankinnan periaatteet koskevat myös pienhankintoja:

- Markkinanäkökulmasta katsoen julkiset hankinnat ovat kehittämässä kilpailua ja markkinointia sekä tehostamassa ostotoimintaa jopa paikallisella tasolla. Kun kilpailu avataan myös uusille toimijoille avoimella ja syrjimättömällä toiminnalla, niin samalla herätellään yrittäjien mielenkiintoa julkisiin hankintoihin.
- Hallinnollisesta näkökulmasta tarkastellen julkista hallintoa ohjaava lainsäädäntö velvoittaa hankintayksiköt hyvään hallintoon kynnysarvot alittavissa hankinnoissa.
- Innovaationäkökulmaa ajatellen hankintayksiköt voivat kannustaa yrityksiä kehittymään julkisten hankintojen kautta. Hankinnoissa tulee muistaa taloudellisen vastuullisuuden lisäksi myös sosiaalinen ja ekologinen vastuullisuus eli ympäristön kuormittaminen, pakkausmateriaalien ympäristövaikutukset ja kierrättämismahdollisuudet koko tavaran tai materiaalin elinkaaren ajan. (Lapin ELY-keskus 2017.)

4.2 Hankintajärjestelmien hyödyntäminen pienhankinnoissa

Hankintasuunnitelman avulla voidaan selvittää, onko organisaatiossa muita saman tuoteryhmän toistuvia hankintoja ja voiko niitä mahdollisesti yhdistää. Hankintaa helpottavat mahdolliset yhteishankintayksikön tai oman hankintayksikön puitejärjestelyt tai dynaamiset hankintajärjestelyt. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

Puitejärjestelyt ovat hankintatoimen kannalta tarkoituksenmukaisin järjestely, koska hankinnat tehdään yhden tai useamman hankintayksikön tai yhden tai useamman toimittajan sopimana. Liiallista keskittämistä puitejärjestelyihin pitäisi välttää, koska ne yleensä suosivat suuria toimittajia ja kilpailu voi vääristyä. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

Dynaamisella hankintajärjestelyllä taas tarkoitetaan täysin sähköistä hankintamenetelyä, jota voidaan käyttää kaikille tavanomaisille ja markkinoilta saatavilla oleville hankinnoille. Jos mitään aiemmin tehtyjä hankintoihin liittyviä sopimuksia ei ole, hankinta on kertaluonteinen tai osa jotain suurempaa kokonaisuutta eikä kansallinen kynnyсарvo ylity, niin silloin hankinta on aito pienhankinta. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

4.3 Suorahankintaperusteet

Pienhankinta voidaan toteuttaa myös suorahankintana, mutta siinä tapauksessa hankinnan tulee täyttää pienhankinnan suorahankintaperusteet. Julkiset hankintayksiköt voivat määritellä hankintaohjeessaan suorahankinnan raja-arvon, jonka alle jäävät hankinnat voidaan tehdä suorahankintana kilpailuttamatta eli mikrohankintana. Muita suorahankintaperusteita voi olla hankinnan kiireellisyys tai että pienhankinnan kilpailuttaminen tulee kalliiksi hankinnan arvoon nähden. Vähäisen arvon ollessa suorahankintaperusteena, kannattaa kuitenkin pohtia tapauskohtaisesti muutaman tarjouksen vastaanottamista.

Suorahankinnan perusteena voi olla myös tuotteen tai palvelun toimittajien vähäisyys tai että vastaavanlainen hankinta on tehty äskettäin ja hankinnan hintataso on selvillä. Suorahankinnasta tulee jättää dokumentti esimerkiksi tilauskappaleeseen tai hankinnasta tulee tehdä muistio. Kilpailu- ja kuluttajavirasto valvoo laittomia suorahankintoja. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

4.4 Tarjousten käsittely

Pienhankintojen eli euromäärältään alle kansallisen kynnyсарvon jäävien hankintojen kilpailutus on tehtävä julkisen hallinnon peruseriaatteiden mukaisesti riippumatta hankinnan laadusta tai sen arvosta. Julkinen pienhankinta tulee tehdä avoimesti, ja se edellyttää, että hankinnasta ilmoitetaan riittävän laajasti eikä menettelyä koskevia tietoja salata. Ilmoituksissa tulee kertoa, että hankinta jää alle kansallisen kynnyсарvon. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

Pienhankinta tehdään useimmiten avoimena tarjouspyyntönä, ja se mahdollistaa osallistumisen kaikille tarjoajille. Hankinnoista voi tiedottaa HILMA- ilmoituskanavassa tai hankintayksikön omilla verkkosivuilla, jolloin hankintailmoituksen yhteyteen voi liittää myös tarjouspyynnön sähköisenä asiakirjana. Hankinnasta voi ilmoittaa myös sanomalehdissä tai alan julkaisuissa, ja ilmoituksessa voi pyytää toimittamaan tarjouksen tai hintatiedot hankintayksikköön määrättyyn aikaan mennessä. Tarjouspyynnöissä ja hankintailmoituksissa tarjoajien tulee ilmoittaa yleensä kaikki sellaiset tiedot, joilla on merkitystä hankinnassa, ja tarvittaessa tarjoajalle voidaan asettaa jotain soveltuvuusvaatimuksia, esimerkiksi kokemusta aikaisemmista vastaavista hankinnoista tai luottoluokituksia. Tarjousten valintaperusteena käytetään yleensä halvinna hintaa tai kokonaistaloudellista edullisuutta. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

Tarjouskilpailun tekemiseen voidaan käyttää myös sähköisiä kilpailutusjärjestelmiä, joista valtion yhteishankintayksikkö Hansel ylläpitää Hanki.fi – järjestelmää. Suomen Kuntaliiton omistama yhteishankintayksikkö KL-Kuntahankinnat Oy on puolestaan kilpailuttanut kunta-asiakkailleen selainpohjaisen Cludia-kilpailutusjärjestelmän. Jos puitejärjestelyt tai dynaaminen hankintajärjestelmä ei ole käytettävissä eikä suora hankintaperusteita voida käyttää, niin markkinakartoitus kannattaa tehdä joko yritysten verkkosivuilla tai hankintayksikkö voi pyytää tuote- ja hintatietoja tarjoajilta sähköpostilla tai puhelimitse. Hankinnan menettelytavat kannattaa määritellä tarkkaan ennen kilpailun käynnistämistä, ja hankinnan sääntöjen pitää olla avoimesti kaikkien saatavilla. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

Tilaajavastuulaki edellyttää, että työn tilaajan on selvitettävä sopimuskumppanin valmiudet lainmukaisiin velvoitteisiin. Pienhankintojen kohdalla riittää, että vaatimusten täyttyminen vakuutetaan tarjouksen liitelomakkeessa ja todistukset tarkastetaan vasta esimerkiksi sopimusten allekirjoitusten yhteydessä. Vaadittuja selvityksiä ovat selvitykset yrityksen merkitsemisestä ennakkoperintä-, arvonlisävero- ja työnantaja-rekistereihin, mikäli lainsäädäntö niin edellyttää. Kaupparekisteriotteen toimittaminen on myös edellytyksenä, mikäli lainsäädäntö edellyttää tarjoajan rekisteröitymistä. Todistukset tulee esittää myös verojen maksamisesta, verovelosta, eläkevakuutusten ottamisesta ja niiden maksamisesta. Lisäksi on esitettävä selvitys alihankkijan käyttämisestä ja selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskinäisistä

työehdoista. Mikään edellä mainituista todistuksista tai selvityksistä ei saa olla kolmea kuukautta vanhempi. (Hankinta-asiamiehen pienhankintaohje 2015.)

Pienhankintojen tarjouspyynnön tulee sisältää selkeä kuvaus hankinnasta sekä hankinnan kohteen vähimmäisvaatimukset. Tieto siitä, että hankinta alittaa kynnyksarvon, pitää myös näkyä tarjouspyynnössä. Tarjoajalle asetetut kelpoisuuden vaatimukset ja niistä pyydettävät selvitykset tulee ilmetä sisällössä. Tarjouspyynnössä tulee näkyä määräaika tarjouksen tekemiselle ja osoite, johon tarjous tulee toimittaa. Tarjouksen valinta- ja vertailuperusteet tulee esittää riittävän selvästi ja hankintayksikön yhteystiedot mahdollisia lisäselvityksiä varten. Jos hankintapäätös ilmoitetaan sähköisesti, niin tarjoajalta on pyydettävä sähköpostiosoite. Tarjouspyynnössä on hyvä mainita myös, että osapuolia sitova sopimus syntyy, kun sopimus on allekirjoitettu. Tilaus voidaan tehdä vasta sitten, kun hankintapäätös on lainvoimainen. Tarjouspyynnön sisällöstä on käytävä ilmi myös sellaiset kaupalliset ehdot ja muut sopimusehdot, joilla on merkitystä tarjouksen tekemisessä. Sellaisia ovat maksuehto- ja viivästymisseuraaukset, sähköisen laskutuksen käytön mahdollisuus, tuotteen toimitusaika- ja -ehdot, toimitusosoite ja sovellettavat yleiset tai muut sopimusehdot. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

Tarjouksien jättämiselle tulee varata kohtuullisesti ja riittävästi aikaa, ja tarjousten jättämiselle annetaan määräaika. Jos hankintayksikkö käyttää sähköistä hankintajärjestelmää, niin tarjoukset jätetään järjestelmän kautta. Muutoin tarjoukset pyydetään toimittamaan organisaation hankintayksikön sähköpostiosoitteeseen tai postitse organisaation viralliseen osoitteeseen. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

Tarjoukset käsitellään hankintayksikössä annetun määräajan jälkeen samanaikaisesti. Tarjousten käsittelyssä tulee noudattaa tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaatetta. Hankintayksikkö voi pyytää tarjoajia täydentämään tai selventämään jätettyä tarjousta, ja tarjous voidaan sulkea pois kilpailusta tarjouspyyntöä vastaamattomana. Saapuneet tarjoukset kirjataan organisaation asianhallinta- tai muuhun tietojärjestelmään ja tarjousten avauskokouksen tiedot kirjataan hankintayksikön ohjeistuksen mukaisesti hankinta-aineistoon. Hankinnan hyväksyy henkilö, jolla on siihen hankintayksikön ohjeistuksen mukaan oikeus. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

Suorahankintana tehtävästä arvoltaan vähäisestä pienhankinnasta (arvoltaan alle viraston ennalta määrittämän euroarvon) ei tehdä erillistä kirjallista hankintapäätöstä, vaan hankinnan hyväksyjä tekee hyväksynnän valtuuksiensa mukaisesti. Vähäistä suuremmasta suorahankinnasta eli hankinnasta, joka ylittää viraston ennalta määrittämän euroarvon tehdään sisäinen päätös, ratkaisu tai muistio, jonka hankinnan hyväksyjä hyväksyy. Hyväksyjä voi myös hyväksyä tilauksen tietojärjestelmässä, allekirjoittamalla tilauksen, tehdä hankinnan sähköpostissa tai erittäin poikkeuksellisesti maksuaikakortilla valtuuksiensa puitteissa. Suorahankinnan peruste kirjataan hankintapäätökseen, ratkaisuun, muistioon, tilausdokumenttiin tai tilaus-/hankintajärjestelmään. Suorahankintaa koskevaan tilaukseen ei liitetä koskaan oikaisuohjetta. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

4.5 Pienhankinnan hyväksyminen ja julkisuus

Kun pienhankinnasta on järjestetty tarjouskilpailu, niin hankinnasta tehdään aina hankintapäätös. Päätökseen liitetään oikaisuohje, jonka mukaan hankinta-oikaisun tekemiseen annetaan aikaa 14 vuorokautta hankintapäätöksen tai muun ratkaisun tiedoksisaannista. Sopimus tai tilaus suositellaan tehtäväksi vasta sitten, kun oikaisu-aika on päättynyt, koska hankinta-oikaisua ei voi tehdä enää tilauksen tai sopimuksen jälkeen. Hankintalain mukaan kansallisen kynnsarvon alittavasta hankinnasta ei voi valittaa markkinaoikeuteen. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

Jos hankinta tehdään puitejärjestelyn sisäisessä kevennetyssä kilpailutuksessa ja kyse on EU-kynnsarvot alittavasta hankinnasta, niin hankintalaki ei edellytä hankintapäätöstä. Näin ollen sitä ei myöskään tarvitse tehdä pienhankinnasta, mutta hankintayksikkö voi määritellä sen itse omassa hankintaohjeessaan. Dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvasta hankinnasta tulee tehdä hankintapäätös, ja sen mukaan on liitettävä oikaisuohje. Hankinta voidaan tehdä myös ilman tilausta, ja se hyväksytään menopäätöksenä, kun lasku tulee hyväksyttäväksi hankintayksikköön. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

Hankinta-asiakirjoista tarjouspyyntö ja hankintapäätös tulevat julkisiksi siinä vaiheessa, kun asiakirja on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu. Tarjoukset ja muut hankinta-asiakirjat tulevat julkisiksi vasta sitten kun tilaus tai sopimus on

tehty. Tarjoajan liike- ja ammattisalaisuudet eivät ole julkisia, mutta tarjouksesta annettu kokonaishinta on annettava tiedoksi. (Valtion hankintakäsikirja 2017.)

5 SÄHKÖINEN PIENHANKINTAJÄRJESTELMÄ

Pienet ja keskisuuret yrittäjät ovat kiinnostuneet kuntien pienhankinnoista ja uusi, avoimempi hankintalaki mahdollistaa yritysten osallistumisen julkiseen kilpailutukseen. Kun hankintalaki edellyttää tarjoajien tasapuolista ja syrjimätöntä kohtelua, niin sähköisen kilpailutusjärjestelmän hankkiminen kuntiin olisi järkevää ja välttämätöntä. (Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 m.)

Sen lisäksi, että kunnissa koulutetaan hankinnoista vastaava henkilöstö sähköisen järjestelmän käyttöön, niin alueen yrittäjien tulisi saada vastaava koulutus tarjoajan näkökulmasta. Hyvällä osaamisella, kattavalla tiedottamisella ja hankintojen monipuolisilla esittelyillä erikseen järjestetyissä hankintatilaisuuksissa varmistettaisiin syrjimätön ja avoin kilpailutus alueen yrittäjille. Pienhankintojen tulisi tukea, mutta ei kuitenkaan suosia, oman talousalueen yrityksiä. Lähtökohtaisesti niitä ei myöskään tulisi sulkea ulos kilpailutuksesta mahdottomilla ehdoilla.

5.1 Cloudia Pienhankinta pähkinänkuoressa

Cloudia Pienhankinta on julkisen sektorin hankintayksiköille suunnattu selainkäyttöinen kilpailutusjärjestelmä ja sen avulla hankintayksikkö voi hoitaa pienhankinnan kilpailutuksen alusta loppuun. Järjestelmä on KL-kuntahankinnat Oy:n kilpailuttama, mikä tarkoittaa, ettei sen kilpailuttaman puitesopimuksen pohjalta palvelua hankkivan kunnan tarvitse enää kilpailuttaa hankintaa itse. Cloudia Pienhankinta on helppokäyttöinen ja sen tavoitteena on helpottaa pienyrittäjien osallistumista alle kansallisen kynnsarvon jääviin hankintoihin. (Cloudia Pienhankintapalvelu 2017.)

Kilpailutuksen voi suorittaa nopeasti ja yksinkertaisesti. Järjestelmän avulla tarjousten vertailu tapahtuu automaattisesti ja annetut tarjoukset ovat yhdenmukaisia. Cloudia Pienhankinnalla on helppo tavoittaa pienetkin yritykset ja mahdollistaa heille yksinkertainen tapa löytää organisaation pienhankinnat. Järjestelmä edellyttää käyttäjältään vain internetin käytön perustaidot ja voimassaolevan sähköpostin. Tarjouspyyntöjen ja sen liitetiedostojen katseleminen voi vaatia tietokoneelle erikoisohjelmia esimerkiksi pdf-tiedostojen katselemista varten. Järjestelmään rekisteröityminen on

ilmaista, tarjousten tekeminen on yrityksille maksutonta ja pelkästään kunta maksaa palvelusta vuosimaksun.

Tarjouspyynnöt löytyvät osoitteesta www.pienhankintapalvelu.fi. (Cloudia Pienhankintapalvelu 2017.)

Lapin kunnista esimerkiksi Sodankylän ja Kittilän kunnat ottavat Cloudia Pienhankintapalvelun käyttöönsä vuoden 2017 aikana. Kittilän kunta perustelee kunnanhallituksen kokouksen pöytäkirjassa hankintaansa siten, että sähköinen palvelu tulee helpottamaan hankintayksikön työtä ja vähentämään hankinnoissa virheiden mahdollisuutta. Sen lisäksi palvelun tarkoituksena on tehdä pienhankinnoista avoimempia ja niiden kilpailuttamisesta helpompaa. Tarjoamisen kynnys madaltuu, ja tarjouksen tekemisestä tulee helppoa. Tarjoajien luottamus lisääntyy pienhankintojen toteuttamiseen, ja palvelu mahdollistaa pienhankintojen seurattavuutta. (Kittilän kunta 2016.)

5.2 Cloudia Pienhankinta -toimintaohjeen testaus

Opinnäytetyöni tuotoksena valmistui Cloudia Pienhankintapalvelun selkokielineen toimintaohje, jonka esittelin henkilöille, jotka mahdollisesti tulevat käyttämään sähköistä järjestelmää tarjotessaan tuotteita ja palveluita julkiselle hankintayksikölle tai toimivat itse hankintayksikössä. Valitsin ohjeen testaajiksi Cloudia Pienpalvelun käyttäjistä kuusi henkilöä. Laajempi testaaminen ei ollut mahdollista, kun järjestelmää ollaan vasta ottamassa käyttöön Lapin kunnissa.

Valituista testaajista neljä oli käyttänyt ennenkin vastaavanlaisia järjestelmiä, ja Cloudia Pienpalvelu oli heidän mielestä yksinkertainen järjestelmä, joka ohjasi kiitettävästi käyttäjiänsä. He edustivat konsulttipalveluita, valtion hankintatoimea ja yrittäjiä, jolla oli paljon kokemusta järjestelmien käytöstä. Heidän mielestä selkokielineen ohjeistus oli kuitenkin tarpeellinen järjestelmiä vähemmän tai ei ollenkaan käyttäneille. Yksi vanhempi yrittäjä ei suostunut testaamaan ohjetta itsenäisesti, koska hänellä ei ollut järjestelmistä ollenkaan kokemusta. Hänen kanssa ohje käytiin läpi suullisesti, ja hän myönsi selvästi tarvitsevansa apua ensimmäiseen kokeilukertaan. Toinen vanhempi yrittäjä lähti kokeilemaan järjestelmää ohjeen avulla, mutta tuskastui rekisteröitymisvaiheessa sähköpostin käyttöön. Hänen mielestään esityö kannattaa

tehdä hyvin ennen kuin ryhtyy käyttämään järjestelmää. Hän myönsi tarvitsevansa ensimmäiseen kokeilukertaan apua ja tukea myös tietokoneen käyttöön yleensäkin.

Seuraavassa testaaajien mielipiteitä:

”Kertakatsomisella minun mielestä erinomainen ohje niille, jotka eivät ole ennen juuri käyttäneet sähköisiä palveluita. Ymmärtääkseni he ovat nimenomaan kohderyhmä ja ne jotka ovat harjaantuneita, eivät ohjeita tarvitse. Helposti unohdetaan niiden opastaminen, jotka apua tarvitsevat.” (Hankintayksikön edustaja)

”Opastaa juuri oikeita kohtia, niitä joissa menee täyttäjällä – ihan yllättävissä ja helppoisakin kohdissa – sormi suuhun ja joita lomakkeen tekijä ei osaa edes neuvomisen arvoiseksi tajuta, kun on itse liian sinut lomakkeen ja täytettävien kohtien kanssa. Ohjeet ovat juuri niin kuin pitääkin, napakoita ja selkokielisiä.” (Tarjoaja, konsultti)

”Vaikka olenkin käyttänyt paljon julkisten organisaatioiden järjestelmiä esimerkiksi verottajan sivuja, niin tämän ohjeen kanssa asian hoitaminen tapahtuu nopeasti. Ohjeiden kanssa muistaa heti kirjoittaa kaikki tarpeelliset tiedot, niin säästää aikaa virheiden korjaamiselta.” (Tarjoaja, nuori yrittäjä)

”Järjestelmää ei kannata avata ennen kuin kaikki tarvittavat tiedot on pöydällä ja tietokoneelle on asennettu riittävästi tarpeellisia ohjelmia. Eihän tätä osaa käyttää, jos ei tähän saa jotain koulutusta.” (Tarjoaja, jolla ei kokemusta järjestelmien käytöstä)

”En varmasti kokeile järjestelmää ilman avustajaa. Minun puolesta saa olla tarjoamatta, jos tällä pitää tarjoukset jättää.” (Tarjoaja, jolla ei ole kokemusta tietokoneen käytöstä)

”Tosi helppo järjestelmä, joka ohjaa itse itseään. Tosi hyvä, että sähköisiä järjestelmiä otetaan käyttöön, kun kuntien tarjouspyyntöjä ei ole aina löytynyt.” (Tarjoaja, jolla runsaasti kokemusta tietokoneen ja järjestelmien käytöstä)

Cloudia Pienhankinnan toimintaohjeen testaaminen antoi näyttöä siitä, että järjestelmää tulevat käyttämään ne yrittäjät, joilla on tietotekniset perustaidot hallussa ja

vasta-alkajat tulevat tarvitsemaan käyttäjätukea. Yrittäjien kanssa keskustellessa tuli ilmi sellainen pelko, että tarjoamisen osaaminen tulee jäämään yrittäjän omalle vastuulle ja jos taitoja ei ole riittävästi järjestelmän käyttöön, niin tarjoukset jäävät tekemättä. Toiveena esitettiin, että kunnat pystyisivät järjestämään riittävästi koulutusta julkisten hankintojen tekemiseen ja järjestelmien käyttöönottoon.

5.3 Cloudia Pienhankinta - järjestelmän ohjeistus

Cloudia Pienhankinta on luotu niin, että se vie tarjoajaa askel kerrallaan eteenpäin ohjeistaen niin, että virheiden mahdollisuus on pieni. Järjestelmä on tehty helpottamaan, tehostamaan ja nopeuttamaan hankintojen tekemistä ja keventämään hallinnollista rasitetta, jolloin järjestelmän on oltava toiminnoiltaan luotettava. Järjestelmä asettaa kaikki tarjoajat samalle lähtöviivalle ja luo tasa-arvoiset mahdollisuudet tarjousten jättäjille kilpailutuksessa. Cloudia Pienhankinta on ohjeistettu www.pienhankintapalvelu.fi -sivulla järjestelmän tukiportaalissa, ja järjestelmän käytöstä on tehty selkeitä ohjevideoita YouTubeen.

Opinnäytetyön tuloksena syntynyt selkokielineen ohje on tehty kirjautumalla Cloudia Pienhankinta -järjestelmän olemassa olevaan tarjouspyyntöön. Ohjetta tehdessä on asettauduttu sellaisen tarjoajan asemaan, joka ei ole käyttänyt aikaisemmin kyseistä järjestelmää tai tarjoaja ei ole käyttänyt koskaan mitään vastaavanlaista järjestelmää. Ohje on tehty kuvakaappauksina Cloudia Pienhankinta -järjestelmän tarjouspyyntöisivuilta ja kuvan päälle on liitetty tarkennettuja ohjeita selvittämään aina kyseisen sivun mahdollisia ongelmakohtia. Järjestelmään rekisteröityminen on ohjeistettu perusteellisesti ja esimerkkitapauksina on käytetty useampia tarjouspyyntöjä, jotta ohjeesta on saatu mahdollisimman kattava.

Ohjeen tarkoituksena on, että järjestelmää ensimmäisen kerran käyttävä tarjoaja kävisi ohjeen läpi aluksi sellaisenaan ja pohtisi samalla, mitä näistä tiedoista hän tulee tarvitsemaan rekisteröitymiseen ja tarjouksen jättämiseen:

- Sähköpostin luominen
- Tilaajavastuulain edellyttämien todistusten tilaaminen, joihin kuuluu esimerkiksi kaupparekisteriote, todistus maksetuista veroista,

eläkevakuutustiedot, sovellettava työehtosopimus tai keskeiset työehdot, selvitys työterveyshuollon järjestämisestä

- Järjestelmään tarvittavan salasanan suunnittelu (salasanan vähimmäispituus 8 merkkiä, joista vähintään yksi iso ja pieni kirjain, yksi numero ja erikoismerkki (esim. &, %, #))
- Tarvittavat ohjelmat on ladattuna tietokoneelle (pdf-lukuohjelma)
- Y-tunnus
- Tilaajavastuulain edellyttämät todistukset pdf-muodossa
- Todistusten tallentaminen tietokoneelle
- Tarjouspyyntöasiakirjojen tulostusmahdollisuus
- Paperisten asiakirjojen skannausmahdollisuus
- Mahdollisuus sähköiseen laskutukseen
- Vahtipalvelun luominen

Kun kaikki esityöt on hoidettu, niin Cloudia Pienhankinta avataan osoitteesta www.pienhankintapalvelu.fi. Palvelu aloitetaan kirjautumalla tai rekisteröitymällä järjestelmään, ja toimintoja jatketaan järjestelmän ohjaamana. Voimassa olevia tarjouspyyntöjä voi käydä myös katselemassa kirjautumatta maakunnittain ja valtakunnallisesti. Cloudia Pienhankintaan voi tilata myös vahtipalvelun, joka lähettää järjestelmään ilmoitettuun sähköpostiin ennalta valittujen tietojen perusteella järjestelmässä julkaistuja tarjouspyyntöjä heti kun tarjouspyyntö julkaistaan, tai useita tarjouspyyntöjä kerran päivässä yhteen sähköpostiviestiin koostettuna.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Kansallisten kynnysarvojen nousu tarkoittaa sitä, että hankintalain ulkopuolelle jää yhä enemmän pienhankintoja ja nämä hankinnat tulee suoritettavaksi hankintayksikön omien ohjeiden mukaisesti. Pienhankinnat alkavat olla arvoltaan suuria, ja siksi tasapuolinen kohtelu pienhankintojen kilpailutuksissa korostuu. Kuntien pienhankintaohjeistuksia päivitetään ja julkisen sektorin hankintaosaajia koulutetaan parhaillaan uudistettuun hankintalakiin.

Uuden EU-direktiivin mukaan hankintayksiköiden pitäisi hoitaa EU-kynnysarvot ylittävät hankintaprosessit viimeistään vuoden 2018 aikana täysin sähköisillä menetelmillä. Toiveena on, että myös kuntien pienhankinnat olisivat pian sähköisissä järjestelmissä takaamassa tasapuolisen mahdollisuuden pienten yrittäjien ja toimijoiden tarjoamiselle. Opinnäytetyöni tuotoksena valmistunut selkokielineen Cloudia Pienhankinnan toimintaohje on tarkoitettu pienen toimijan tai pienyrittäjän avuksi tilanteeseen, jossa pienhankintaa koskeva tarjous velvoitetaan jättämään sähköisesti julkiselle hankintatoimelle. Valmistuneen ohjeen testaaminen ei onnistunut siinä laajuudessa kuin sitä tehdessä oli tarkoitus, koska järjestelmää vasta otetaan käyttöön Lapin kunnissa.

Julkisten pienhankintojen kilpailuttamisen sähköistäminen on aiheuttanut minulle kahdenlaisia tuntemuksia. Olen saanut olla mukana aiemmin viraston ulkopuolisen laskutuksen sähköistämisessä julkisessa hallinnossa. Siinä muutoksessa ymmärsin, etteivät kaikki maakuntien urakoitsijat ja toimijat kykene toimittamaan sähköistä laskua tuottamistaan palveluista. Heillä ei ollut välttämättä käytössään tietokonetta, tai heitä ei voinut ohjata käyttämään yleisesti käytössä olevia valtion lomakkeita, kun internetin käyttökokemusta ei ollut. Cloudia Pienhankinta on järjestelmänä helppokäyttöinen ja ohjaa käyttäjänsä niin, että virheiden mahdollisuutta ei juurikaan tule. Järjestelmä kuitenkin edellyttää käyttäjältään tietotekniikan perustaitoja. Käyttäjän tulee osata käsitellä myös sähköisiä asiakirjoja, koska sähköinen järjestelmä pyytää käyttäjää poimimaan omista tiedostoistaan tarjoukseen liitettäviä sähköisiä asiakirjaliitteitä pdf-tiedostomuodossa. Kyseinen tiedostomuoto puolestaan edellyttää, että tietokoneelle on ladattu pdf-katseluohjelma.

Parhaimmillaan sähköinen hankintajärjestelmä innostaa kunnan yrittäjiä tarjoamaan tuotteitaan ja palveluitaan ja pahimmillaan se voi viedä motivaation tarjota ollenkaan. Opinnäytetyön tuloksena syntyneen Cludia Pienhankinta-ohjeen testauksessa huomattiin, että osa testaaajista arkaili järjestelmän kokeilemista. Kun julkiset toiminnot ja palvelut siirtyvät verkkoympäristöön, niin jääkö maakuntiin yksittäisiä yrittäjiä, joiden taidot eivät riitä toimimaan digitaalisessa yhteiskunnassa? Cludia Pienhankinta on järjestelmiä paljon käyttäneille helppo ja yksinkertainen, mutta onko nyt kunnissa ja julkisissa yhteisöissä aika katsella tilannetta ruohonjuuritasolta ja varautua antamaan hankintakoulutuksen ja -ohjauksen lisäksi käyttäjätukea tietoteknisiin perustaitoihin niille käyttäjille, joiden tietotekniset taidot ovat heikot?

Lapin kunnista ainakin Kittilä ja Sodankylä ottavat käyttöön Cludia Pienhankinnan kevään 2017 aikana. Kittilän elinkeinotoimi Kideven ”Kestävät hankinnat elinvoimaisuuden lisääjänä 2016 – 2018”-hanke tulee antamaan järjestelmän käyttäjäkoulutusta. Olisi mielenkiintoista nähdä hankkeen päättymisen jälkeen, kuinka kattavasti järjestelmä on käytössä kuntien talousalueen yrittäjillä ja miten se on vaikuttanut julkiseen kilpailutukseen Kittilän ja Sodankylän kunnissa. Siinä vaiheessa olisi hyvä tehdä aiheesta opinnäytetyö ja ottaa mukaan myös muita järjestelmän käyttöönsä ottaneita Lapin kuntia.

LÄHTEET

Cloudia Pienhankintapalvelu 2017. Viitattu 9.2.2017 <https://pienhankintapalvelu.fi/notfound/Default/Index>

Eduskunta 2017, Hankintalain kokonaisuudistus. Viitattu 2.2.2017 https://www.eduskunta.fi/FI/tietoaeduskunnasta/kirjasto/aineistot/kotimainen_oi-keus/LATI/Sivut/hankintalain-kokonaisuudistus.aspx

HILMA 1 2008. Viitattu 2.2.2017 <http://www.hankintailmoitukset.fi/fi/docs/yleista/>

HILMA 2 2017. Viitattu 2.2.2017 <https://www.hankintailmoitukset.fi/fi/docs/kynnysarvot/>

HILMA 3 2017. Viitattu 2.2.2017 <https://www.hankintailmoitukset.fi/fi/docs/kynnysarvot/>

HILMA 4 2017. Viitattu 2.2.2017 <https://www.hankintailmoitukset.fi/fi/docs/ilmoitusmenettely/>

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 a - Julkinen hankinta. Viitattu 2.2.2017 <http://www.hankinnat.fi/fi/mika-julkinen-hankinta/hankintayksikot>

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 b, Julkinen hankinta. Viitattu 2.2.2017 <http://www.hankinnat.fi/fi/news/uudet-hankintalait-voimaan-112017>

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 c. Soveltuvuus. Viitattu 2.2.2017 <http://hankinnat.fi/fi/eu-hankinta/soveltuvuus/esp>

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 d. Poissulkemisperusteet. Viitattu 2.2.2017 <http://www.hankinnat.fi/fi/eu-hankinta/soveltuvuus/poissulkemisperusteet>

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 e. Hankinnan jakaminen osiin. Viitattu 3.2.2017 <http://www.hankinnat.fi/fi/eu-hankinta/hankinnan-kohteen-kuvaus/hankinnan-jakaminen-osiin>

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 f. Dynaaminen hankintajärjestelmä. Viitattu 3.2.2017 <http://www.hankinnat.fi/fi/eu-hankinta/eu-hankintamenettely/dynaaminen-hankintajarjestelma>

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 g. Määräaikataulukko. Viitattu 3.2.2017 <http://www.hankinnat.fi/fi/eu-hankinta/vahimmaismaaraajat-ja-maaraaikojen-laskeminen/maaraaikataulukko>

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 h. Vähimmäismääräajat ja määräaikojen laskeminen. Viitattu 3.2.2017 <http://www.hankinnat.fi/fi/eu-hankinta/vahimmaismaaraajat-ja-maaraaikojen-laskeminen>

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 i. Tarjousten käsittely EU-menettelyssä. Viitattu 3.2.2017 <http://www.hankinnat.fi/fi/eu-hankinta/tarjousten-ka-sittely>

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 j. Hankintojen valintaperusteet. Ukkola Markus 2017. Viitattu 3.2.2017 http://www.hankinnat.fi/sites/hankinnat.fi/files/2017-02/Ukkola%20tarjousten%20valinta%20ja%20vertailuperusteet_0.pdf

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 k. Tarjousten käsittely EU-hankintamenettelyssä. Viitattu 3.2.2017 <http://www.hankinnat.fi/fi/eu-hankinta/tarjousten-ka-sittely>

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 l. Tarjousten käsittely kansallisessa menettelyssä. Viitattu 3.2.2017 <http://www.hankinnat.fi/fi/kansallinen-hankinta>

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö 2017 m. Hankintojen periaatteet. Viitattu 3.3.2017 <http://www.hankinnat.fi/fi/mika-julkinen-hankinta/hankintojen-periaatteet>

Jyväskylän Yliopisto 2015. Laadullinen tutkimus. Viitattu 3.3.2017 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>

Kantomaa, J. 2017. Maaseuturahaston hankekoulutus – Hankintalakiuudistus ja uudistuneen lain pääkohtia. Viitattu 6.3.2017 <https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/20909366/Maaseuturahaston+hankekoulutus+8.2.2017+Kantomaa.pdf/44f7069e-7b72-40ac-82ae-a8788456affa>

Kilpailu- ja kuluttajavirasto. 2016. Julkisten hankintojen valvonta. Viitattu 2.2.2017 <http://www.kkv.fi/ajankohtaista/Tiedotteet/2016/31.12.2016-kkvlle-uusi-tehtava-valvoa-julkisten-hankintojen-lainmukaisuutta/>

Kittilän kunta 2016. Kunnanhallituksen kokous. Viitattu 6.3.2017 <http://dynasty.kittila.fi/kokous/20161260-15.HTM>

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016, Annettu Helsingissä 29.12.2016. Viitattu 2.2.2017 <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161397>

Kontkanen, J. 2015. Miten sähköiset tarjoukset tulee jatkossa vastaanottaa. PTCS.fi. Viitattu 25.3.2017 <http://www.ptcs.fi/fi/blogi/miten-sahkoiset-tarjoukset-tulee-jatkossa-vastaanottaa>

Marttila, J. 2017. PK-yritykset ja kotimainen ruoka vahvemmin mukaan julkisiin hankintoihin. Hankinta-asiamies.fi. Viitattu 26.3.2017 <http://www.hankinta-asiamies.fi/pp/ajankohtaista//57/pkyritykset-ja-kotimainen-ruoka-vahvemmin-mukaan-julkisiin-hankintoihin>

Saariketo, J. 2016. Pienhankinnat – suuri mahdollisuus. Hankinta-asiamies.fi. Viitattu 6.3.2017 <http://www.hankinta-asiamies.fi/vs/ajankohtaista//51/pienhankinnat--suuri-mahdollisuus>

TEPA-Sanastokeskus 2017 Viitattu 10.2.2017. <http://www.tsk.fi>

Valtion hankintakäsikirja 2017, osa II, pienhankinnat. Viitattu 6.3.2017
[http://vm.fi/documents/10623/2291459/K%C3%A4sikirja+Osa+II+pienhan-
kinta+20170322_final.pdf/f09f38bf-a34a-4462-8fe9-8f0b908176f6](http://vm.fi/documents/10623/2291459/K%C3%A4sikirja+Osa+II+pienhan-
kinta+20170322_final.pdf/f09f38bf-a34a-4462-8fe9-8f0b908176f6)

LIITTEET:

- Liite 1. Toimintaohje Cludia Pienhankinnan käyttäjälle
- Liite 2. Mallipohja hankintaohjeelle
- Liite 3. Hankintailmoitusten määrä, HILMA tilastot 2015

Liite 1. Toimintaohje Cludia Pienhankinnan käyttäjälle 1(9)

1 (17)

Cludia Pienhankinta

Ohje tarjoajalle

Palvelun www-osoite → www.pienhankintapalvelu.fi

Cludia asiakastuki: tuki@cloudia.fi 020 766 1075 www.cloudia.fi

Selaimet: Internet Explorer, Mozilla Firefox ja Google Chrome

2 (17)

Cludia Pienhankintapalvelun etusivun näkymä www.pienhankintapalvelu.fi

Pienhankintapalvelu

Löydä helposti sinua kiinnostavan maakunnan tai kunnan pienhankintojen tarjouspyynnöt.
 Laadi tarjous vaivattomasti palvelun ohjaamana – sinulta ei vaadita mitään erikoisosaamista.
 Tarjouksen jättäminen on tietoturvallista ja veloitusetontaa.

Valtakunnalliset pienhankinnat

Valitse maakunta

- Ahvenanmaa
- Etelä-Karjala
- Etelä-Pohjanmaa
- Etelä-Savo
- Kainuu
- Kanta-Häme
- Keski-Pohjanmaa
- Keski-Suomi
- Kymenlaakso
- Lappi
- Pirkanmaa
- Pohjanmaa
- Pohjois-Karjala
- Pohjois-Pohjanmaa
- Pohjois-Savo
- Päijät-Häme
- Satakunta
- Uusimaa
- Varsinais-Suomi

Valitsemalla "Valtakunnalliset pienhankinnat", pääset näkemään koko Suomen kaikki pienhankinnat.

TAI

Valitse maakunta, jonka pienhankintaan haluat osallistua.

Cludia Pienhankintapalvelun näkymä "Lappi" 3 (17)

Pienhankintapalvelu

Löydä helposti sinua kiinnostavan maakunnan tai kunnan pienhankintojen tarjouspyynnöt.
Laadi tarjous vaivattomasti palvelun ohjaamana – sinulta ei vaadita mitään erikoisoaamista.
Tarjouksen jättäminen on tietoturvallista ja veloitusketonta.

« Takaisin maakunta-sivulle

> Lappi

Katsota kaikki maakunnan pienhankinnat

Voit myös mennä suoraan kunnan/organisaation omaan pienhankintapalveluun:

- Kittilän kunta
- Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Sodankylän kunta

Klikkaamalla Lapin läänin Suomen kartalta, pääset Lapin läänin pienhankintapalveluihin

Klikkaamalla vihreää laatikkoa Lappi, pääset Lapin läänin pienhankintapalveluihin

Klikkaamalla organisaation nimeä, pääset kyseisen organisaation pienhankintapalveluihin

Pienhankintapalvelu Kirjautumis- ja rekisteröitymissivun näkymä 4 (17)

Tunnus: Salasana:

Pienhankintapalvelu Etusivu Tarjouspyynnöt Rekisteröidy Ohjeet ja käyttövoimet

Rekisteröidy pienhankintapalvelun käyttäjäksi.

Jos olet jo aikaisemmin rekisteröitynyt minkä tahansa Pienhankintapalvelun käyttäjäksi, voit käyttää samaa käyttäjätunnusta kaikkien organisaatioiden portaaleissa.

Jos sinulla on käyttäjätunnus Pienhankintapalveluun tai Tarjouspalveluun, kirjaudu Pienhankintapalveluun oikean yläkulman kirjautumisikkunan kautta.

Rekisteröinti voidaan tehdä kahdella eri tavalla:

1. uusi käyttäjätunnus voidaan rekisteröitymisen yhteydessä linkittää Pienhankintapalvelusta tai Tarjouspalveluun-portaalista löytyvään yritykseen
2. rekisteröitymisen yhteydessä luodaan uusi yritys

Rekisteröitymisen eri vaiheista löytyy käytönakaisia ohjeita onnistuneen rekisteröinnin suorittamiseen. Saat ohjeet näkyviin klikkaamalla infonappia.

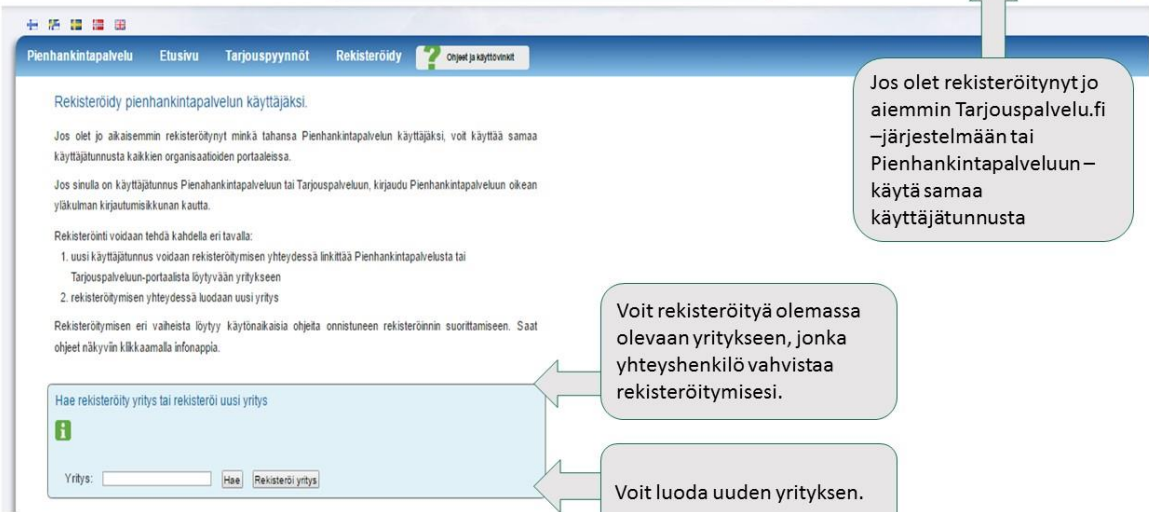
Hae rekisteröity yritys tai rekisteröi uusi yritys

Yritys:

Jos olet rekisteröitynyt jo aiemmin Tarjouspalvelu.fi –järjestelmään tai Pienhankintapalveluun – käytä samaa käyttäjätunnusta

Voit rekisteröityä olemassa olevaan yritykseen, jonka yhteystiedot vahvistaa rekisteröitymisesi.

Voit luoda uuden yrityksen.

Toimintaohje Cludia Pienhankinnan käyttäjälle 3 (9)

5 (17)

Yrityksen tiedot Uuden yrityksen luominen

Yritys: **ALV-tunnus:**

Katuosoite: **Postinumero:**

Postitoimipaikka: **Puhelin:**

Sähköposti:

Henkilön tiedot

Etunimi: **Sukunimi:**

Tunnus:

Tunnuksen tulee olla sähköpostiosoite. Varmista, että osoite on toimiva ja että sinulla on siihen pääsy, koska osoitetta käytetään hankinnan viestintään sekä käyttäjätunnuksen hallinnassa (esim. salasanan palauttaminen). Suosittelemme, että määrittelet sähköpostiohjelmassasi 'cludia.fi'-päätteiset lähettäjät luotettaviksi.

Salasana:

Salasanan vähimmäispituus on 8 merkkiä ja siinä tulee olla vähintään yksi iso ja pieni kirjain, yksi numero ja erikoismerkki.

Salasana (uudelleen):

Tallenna ➔

Tallenna yrityksen tiedot, tunnus ja salasana painikkeella "Tallenna"

Täytä y-tunnus ALV-muodossa esimerkiksi FI123456.

Tunnuksen tulee olla voimassa oleva sähköpostiosoite.

Salasanan vähimmäispituus 8 merkkiä, joista vähintään yksi iso ja pieni kirjain, yksi numero ja erikoismerkki (esim. &,%,#).

Järjestelmä lähettää sähköpostiisi aktivointilinkin, jota klikkaamalla pääset aktivoimaan tunnuksesi.

6 (17)

Cludia Pienhankintapalvelun lähettämän sähköpostin näkymä – aktivoi tunnus klikkaamalla viestissä olevaa linkkiä.

Vastaanottaja - Rekisteröityneen käyttäjän aktivointi ⤴

 vastaanottaja.fi <noreply@cludia.fi> Vastaa | v

Tänään, 8:42

Hyvä vastaanottaja

Olet rekisteröitynyt Pienhankintapalvelu -toimittajaportaaliin. Aktivoi tunnuksesi klikkaamalla tätä linkkiä:
<https://pienhankintapalvelu.fi/activation/activate/guid/xxxx> ← Tunnuksen aktivointiin tarkoitettu linkki

Tarkistatthan ennen aktivointilinkin klikkaamista, että se on oikein, eikä ole esimerkiksi rivittyntynyt useammalle riville (tällaisessa tapauksessa kopiaikaa ja kootkaa linkki selaimen osoitekenttään riveiltä).

➔

Kun tunnuksesi on nyt aktivoitu, niin pääset kirjautumaan Cludia Pienhankintapalveluun.

7 (17)

 Pienhankintapalvelu Tunnus: Salasana: Kirjaudu
Salasana unohtunut?

[Pienhankintapalvelu](#) [Etusivu](#) [Tarjouspyynnöt](#) [Rekisteröidy](#) [Ohjeet ja käyttövinkit](#)

Tämän palvelun kautta Kittilän kunta ilmoittaa käynnissä olevista tarjouskilpailuista ja tarjoajat pystyvät jättämään tarjouksensa sähköisesti.

Voimassa olevia tarjouspyyntöjä voi katsoa ilman tunnuksia Tarjouspyynnöt-osiossa. Ilman tunnuksia nähtävänä on tarjouspyynnön nimi, tarjouspyynnön kuvaus ja tarjouksen määräaika.

Kun rekisteröidyt palveluun, pystyt lataamaan tarjouspyynnön omalle tietokoneelle ja siihen liittyvät dokumentit, esittämään tarjouspyyntöä koskevia kysymyksiä, lukemaan kysymyksien vastauksia ja jättämään tarjouksen sähköisesti. Rekisteröityminen on maksutonta ja saat käyttäjätunnuksen välittömästi rekisteröitymisen yhteydessä.

Mikäli haluat antaa palautetta palvelusta tai haluat kysyä palvelun käytöstä lisätietoja, ota yhteyttä sivun alareunassa olevan linkin kautta.

Oman kunnan tarjouspyynnöt löytyvät klikkaamalla "Tarjouspyynnöt"-valikkoa

 [Lue pikaohjeet](#) [Ohjeet ja käyttövinkit Tukiportaalista](#)

8 (17)

 Pienhankintapalvelu Tunnus: Salasana: Kirjaudu
Salasana unohtunut?

[Pienhankintapalvelu](#) [Etusivu](#) [Tarjouspyynnöt](#) [Rekisteröidy](#) [Ohjeet ja käyttövinkit](#)

Voimassa olevat tarjouspyynnöt

Kittilän kunta

Ei voimassa olevia pienhankintoja

Näkymä on tällainen, kun voimassaolevia tarjouspyyntöjä ei ole.

 Pienhankintapalvelu Tunnus: Salasana: Kirjaudu
Salasana unohtunut?

[Pienhankintapalvelu](#) [Etusivu](#) [Tarjouspyynnöt](#) [Rekisteröidy](#) [Ohjeet ja käyttövinkit](#)

Voimassa olevat tarjouspyynnöt

Sodankylän kunta

Ei voimassa olevia pienhankintoja

Pienhankintapalvelu

Tunnus: _____ Salasana: _____ **9 (17)**
 Salasana unohtunut?

Pienhankintapalvelu Etusivu Tarjouspyynnöt Rekisteröidy Ohjeet ja käyttövinkit

Voimassa olevat tarjouspyynnöt

Uusimaa
Siirry hakuun >>

Espeen kaupunki

Tunniste	Tarjouspyyntö	Kuvaus	Määräaika
101280	Karaniityn rumpuputkien hankinta	Espeen kaupungin Kaupunkitekniikan keskuksen Rakentamisyksikkö pyytää tarjoustanne Karaniityn puisto	03.02.2017 12:00

Kiinteistö Oy Auranlinna

Tunniste	Tarjouspyyntö	Kuvaus	Määräaika
102049	Paulankatu 2 vesikattojen saneeraus	Hanke koskee Paulankatu 2:ssa sijaitsevan asuinrakennuksen vesikattokunnostusta. Rakennusten valmist	03.03.2017 12:00

Näkymä on tällainen, kun voimassaolevia tarjouspyyntöjä on.

Valitse haluttu tarjouspyyntö klikkaamalla sen nimeä – tarjouspyyntö välilehtineen avautuu.

Pienhankintapalvelu Etusivu Tarjouspyynnöt **Vahtipalvelu** Omat tiedot Ohjeet ja käyttövinkit

<< Takaisin tarjouspyyntölistaan
Paulankatu 2 vesikattojen saneeraus

Näkymä tarjouspyynnön perustiedoista

Tarjouspyynnön voi avata myös tulostettavassa muodossa ja sen voi tallentaa omalle tietokoneelle.

10 (17)

Hankintayksikkö: Kiinteistö Oy Auranlinna
Tarjouksen määräaika: 3.3.2017 12:00:00

Perustiedot Kysymykset ja vastaukset Kelpoisuusvaatimukset Hankinnan kohde Lähetä tarjous

Tarjouspyynnön nimi: Paulankatu 2 vesikattojen saneeraus
 Hankinnan kuvaus: Hanke koskee Paulankatu 2:ssa sijaitsevan asuinrakennuksen vesikattokunnostusta. Rakennusten valmistusvuosi on 1989. Huoneistoala on 10549 m². Asuinrakennuksia 3, rappuja 3, asuntoja 179, kerroksia 8. Tarkemmat tiedot liitteissä.
 Hankintayksikkö: Kiinteistö Oy Auranlinna
 Hankintalaji: Rakennusurakka
 Osatarjoukset hyväksytään: Ei
 Vaihtoehtoiset tarjoukset hyväksytään: Ei
 Tarjouksen määräaika: 3.3.2017 12:00:00

Avaa tarjouspyyntö PDF-muodossa >>
 Avaa tarjouspyyntö HTML-muodossa >>

Liitetiedostot
 Paulankatu 2, tarjouspyyntö-Ä (vk).doc
 Paulankatu 2, tarjoustaulukko.doc
 Paulankatu 2, vesikatto.zip
 Lataa kaikki liitteet (ZIP) >>

Tältä sivulta löydät myös tarjouspyynnön liitetiedostot. Liitetiedostojen katselminen voi vaatia tietokoneellesi erikoisohjelmia.

Toimintaohje Cludia Pienhankinnan käyttäjälle 6 (9)

Pienhankintapalvelu Etusivu Tarjouspyynnöt Vahtipalvelu Omat tiedot Ohjel ja käyttöohjeet

11 (17)

<< Takaisin tarjouspyyntölistään

Paulankatu 2 vesikattojen saneeraus

Hankintayksikkö: Kiinteistö Oy Aurooranlinna
Tarjouksen määräaika: 3.3.2017 12:00:00

Perustiedot Kysymykset ja vastaukset Kelpoisuusvaatimukset Hankinnan kohde Lähetä tarjous

Tarjouspyyntöön liittyviä kysymyksiä voit lähettää 17.2.2017 12:00:00 saakka alla olevalla lomakkeella. Kun hankintayksikkö on vastannut kysymykseen, vastaukset näkyvät lomakkeen alla.

Kirjoita ja lähetä kysymys:

Jos sinulla on kysyttävää hankintayksiköltä – kirjoita kysymys tähän ja paina ”lähetä”-painiketta. Hankintayksikön vastaus tulee näkymään lomakkeen alla.

Lähetä

Pienhankintapalvelu Etusivu Tarjouspyynnöt Vahtipalvelu Omat tiedot Ohjel ja käyttöohjeet

12 (17)

<< Takaisin tarjouspyyntölistään

Otavan sataman wc kontti

Hankintayksikkö: Mäkeleinen kaupunki
Tarjouksen määräaika: 6.2.2017 13:00:00

Perustiedot Kysymykset ja vastaukset Hankinnan kohde Tarjousliitteet Yleiset kriteerit Lähetä tarjous

Tallenna Tallenna ja jatka Näytä puuttuvat pakolliset tiedot

Urakkaa koskevat kysymykset on esitettävä kiipailutusjärjestelmän kautta. Vastaukset annetaan kiipailutusjärjestelmän kautta 27.1.2017 klo 14:00 mennessä.

Tarjouksen valintaperuste

Valinta kokonaishinnan perusteella (ain hinta)

1 Wc kontti (1 kpl)

Syötä yksikköhinta: €

Syötä yksikköhinta pyydetyllä tavalla.

Lisätiedot

•

Tallenna Tallenna ja jatka

Klikkaa aina ”Tallenna ja jatka” – painiketta siirtyäksesi eteenpäin

Toimintaohje Cludia Pienhankinnan käyttäjälle 7 (9)

Tarjouksen määräaika: 6.2.2017 13:00:00

Perustiedot Kysymykset ja vastaukset Hankinnan kohde Tarjousliitteet Yleiset kriteerit Lähetä tarjous

Tallenna Tallenna ja jatka

Lataa alla pyydetty liitteet:

Tarjoaja sitoutuu täyttämään Tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet

Pyydetävät liitteet

Kaupparekisteriote	Todistus maksetuista veroista
Lataa >>	Lataa >>
Eiäkevakuutus tiedot	Sovellettava työehtosopimus tai keskeiset työehdot
Lataa >>	Lataa >>
Selvitys työterveyshuollon järjestämisestä	
Lataa >>	

Muut liitteet

Wc tarjouspyyntölomake

Lataa >>

Tallenna Tallenna ja jatka

Tilaajavastuulaki – sopimuskumppani on hoitanut lainmukaiset velvoitteet – pyritään torjumaan harmaata taloutta, edistämään yritysten välistä tasavertaista kilpailua sekä työehtojen noudattamista. Valvova viranomaisena on Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Pyydetty liitteet ladataan sähköisessä muodossa. Lataamista varten tallenna liitteet ensin omalle tietokoneellesi esimerkiksi pdf-muodossa.

Sähköisiä otteita ja todistuksia voi tilata patenti- ja rekisterihallinnosta, vero- ja vakuutusyhtiöistä. Paperiversiot voi skannata sähköiseen muotoon.

Jos mukaan liitetään tarjottavasta tuotteesta esitteitä, niin liitetiedoston koko saa olla enintään 30 megatavua.

13 (17)

Pienhankintapalvelu Etusivu Tarjouspyynnöt Vahtipalvelu Omat tiedot Ohjeet ja käyttövinkit

<< Takaisin tarjouspyyntölistään

Otavan sataman wc kontti

Hankintayksikkö: Mikkelin kaupunki

Tarjouksen määräaika: 6.2.2017 13:00:00

Perustiedot Kysymykset ja vastaukset Hankinnan kohde Tarjousliitteet Yleiset kriteerit Lähetä tarjous

Tarjouksen voimassaoloaika: (oltava voimassa vähintään 6.3.2017 saakka)

Ei yleisiä kriteereitä

Tallenna Tallenna ja jatka

Yleisinä kriteereinä voi näkyä

- sähköinen laskutus (kyllä/ei)
- maksuehto x pv (kyllä/ei)
- tarjoajan yhteyshenkilön nimi ja puhelinnumero

14 (17)

Toimintaohje Cludia Pienhankinnan käyttäjälle 8 (9)

15 (17)

<< Takaisin tarjouspyyntölistaan
Paulankatu 2 vesikattojen saneeraus

Hankintayksikkö: Kinteistö Oy Auroranlinna
Tarjouksen määräaika: 3.3.2017 12:00:00

Sivusto näyttää punaisella tekstillä mahdolliset virheilmoitukset, mutta jos tarjous on valmis lähetettäväksi, niin eri kohdissa näkyy vihreä teksti "vaaditut tiedot syötetty"

Avaa se välilehti, mistä ilmoitus on tullut ja käy korjaamassa tiedot.

"Tallenna tarjous, mutta älä lähetä" -painikkeen alta voit tallentaa tarjouksen ja jatkaa sen käsittelyä myöhemmin.

Kun tarjous on valmis ja mahdolliset liitetiedostot liitettynä, niin lähetä tarjous "Lähetä tarjous" -painikkeella.

Lähetettyä tarjouta voit vielä muokata tarjouksen määräaikaan saakka. Muokkaamaan pääset yläpalkin kohdasta "omat tiedot" – "jätetyt tarjoukset". Nuoli -painiketta klikkaamalla saat avattua tarjouksen muokattavaksi. Tällöin tarjous siirtyy keskeneräiseksi ja muokattu tarjous pitää lähettää uudelleen.

Perustiedot | Kysymykset ja vastaukset | Kelpoisuusvaatimukset | Hankinnan kohde | Lähetä tarjous

Kun olet syöttänyt kaikki vaaditut tiedot ja liittänyt tarvittavat liitteet, voit lähettää tarjouksen alta.

HUOM! Seuraavat vaadittavat tiedot ovat vielä syötettävillä tai ovat puutteelliset:
- Kelpoisuusvaatimukset
- Hankinnan kohteen tiedot

Muut liitteet

Haluessasi voit liittää muita lisätietoja.
Valitse ja lataa dokumentti omalta koneeltasi alla olevalla "Lisää uusi liitetiedosto" -linkillä.
Lisää uusi liitetiedosto >>

Tarjouskipäälun yhteyshenkilö: esim. Matti Mallikas, 040-123 4567
Matti Mallikas 040-123 4568

Syötä sähköpostiosoitte jonne hankintapäätös halutaan lähetettävän
matti.mallikas@firma.fi

Esikatselu

Tallenna tarjous, mutta älä lähetä | Lähetä tarjous | Tarjouta ei voida lähettää

16 (17)

Pienhankintapalvelu

Pienhankintapalvelu | Etusivu | Vahtipalvelu | Ohjeet ja käyttövinkit

Vahtipalvelu

Lisää uusi

Voit tarvittaessa ottaa käyttöön vahtipalvelun, jonka avulla saat ajantasaista tietoa sinulle sopivista uusista tarjouspyynnöistä.

Toimintaohje Cloudia Pienhankinnan käyttäjälle 9 (9)

17 (17)

4. Täytä vaaditut tiedot ponnahdusikkunaan.

Nimi
 Hakusanat
 Toimialat
 Sähköpostiosoitteet
HUOM! Uusi sähköpostiosoitteiden lisäily vahvistetaan heti lähettämisen jälkeen. Vastaanottaja saa vahvistuksen vasta kun hän on vahvistanut sähköpostiosoitteensa. Vastaus on välittömään, joten sähköpostiosoitteet on vahvistettava jatkuvasti välittömästi.
 Lähetystapa Heti kun tarjouspyyntö julkaistaan
 Yhteen sähköpostiviestiin kootettuna kerran päivässä
 Käytössä
Näytä lista hallintayksiköistä johon tämä viesti kuuluu

Tallenna Peruuta

Tähän valikkoon voit lisätä esimerkiksi toimialan tai muita hakuheitoja.

5. Paina ponnahdusikkunan "Tallenna" -painiketta tallentaaksesi vahdin.

Käytössä
Näytä lista hallintayksiköistä johon tämä viesti kuuluu

Tallenna Peruuta

Cloudia Tukiportaali

Liite 2. Mallipohja hankintaohjeelle 1(3)

PIENHANKINTAOHJE

Pienhankinnan perusta on arvo, alv 0 %
 alle 60 000 € tavara- ja palveluhankinnat
 alle 400 000 € sosiaali- ja terveysterveystarvikkeiden hankinnat
 alle 150 000 € rakennusurakat
 alle 500 000 € käyttöoikeussopimukset / palvelut

Kevyen kilpailutuksen toimenpiteet

alle XXXX € tavara- ja palveluhankinnat
 alle XX XXX € sosiaali- ja terveystarvikkeiden hankinnat
 alle XX XXX € rakennusurakat

Kevyt kilpailutus toteutetaan pääsääntöisesti sähköpostikyselyinä, mielellään vähintään kolmelle yritykselle. Yritykset vastaavat saamaansa sähköpostiin. Tarjouspyyntö voidaan tehdä myös pienhankintoihin tarkoitetulla sähköisellä ohjelmistolla. Kiinnostuneet yritykset voivat näin itse päättää jättävätkö tarjoukset. Tarjouksista tehdään hinta- ja mahdollisesti ominaisuusvertailu ja hankintapäätös. Hankintapäätöksestä tehdään tilaus. Hankinnasta ei tarvitse antaa valitusmahdollisuutta.

Mallipohja hankintaohjeelle 2 (3)

Hankintalain henkeä mukailleen

yli XXXX – 30 000 € (60 000 € 2016) tavara- ja palveluhankinnat

yli XX XXX - 100 000 € (300 000 €) 2016 € sosiaali- ja terveystalvet

yli XX XXX € - 150 000 € rakennusurakat

Hankintalain hengen mukaisesti kilpailutettaessa tehdään lyhyt tarjouspyyntö. Tarjousten jättöaika voi olla lyhempi kuin kansallisen kynnsarvon ylittävissä hankinnoissa. Tarjouspyyntö on syytä julkaista esim. pienhankintoihin tarkoitettulla sähköisellä ohjelmistolla. Tällöin jokainen yritys voi oman kiinnostuksensa mukaan osallistua kilpailutukseen. Tarjouksista tehdään vertailu hinnan ja mahdollisesti tarjouspyynnössä ilmoitettujen ominaisuuksien perusteella. Hankinnasta tehdään kirjallinen hankintapäätös, joka toimitetaan tarjoajille hankintaohjeeseen kanssa.

Avoimista tarjouspyynnöistä on hyvä löytää tieto kunnan omilta internet-sivuilta/sähköisistä pienhankinoille tarkoitetuista järjestelmistä. Hilmassa ilmoittaminen on vapaaehtoista pienhankintojen osalta.

TOIMINTAOHJE

Kaikki hankinnat valmistellaan huolellisesti

- lähtökohtana kustannustehokkuus ja toiminnallisuus
- hankinnan valmistelun tasapuolisuus niin tarvetta kuin tarjontaakin kohtaan
- markkinatuntemuksen hyödyntäminen
- varataan riittävästi aikaa valmisteluun

Mallipohja hankintaohjeelle 3 (3)

Pienhankintojen toteuttaminen

- ensisijaisesti käytetään valmiita kilpailutettuja sopimuksia
- osto/kilpailutus pienhankintaohjeen mukaan
- pienempienkin asioiden dokumentointi

Selkeät tarjouspyynnöt

- pienhankinnoissa tarjouspyynnöt voi lähettää rajoitetulle määrälle yrityksiä
- suositellaan käyttämään sähköistä pienhankinnoille tarkoitettua kanavaa avoimuuden ja markkinoiden paremman hyödyntämisen lisäämiseksi
- vaatimusten määrittely tarpeeseen sopivaksi
- arviointikriteerien määrittely, mikäli valintaperusteena ei ole pelkkä halvin hinta

Tarjousten vertailu

- myöhästyneet tarjoukset hylätään ja tarjoajalle ilmoitetaan
- tarjouspyyntöä vastaamattomat tarjoukset hylätään ja tarjoajalle ilmoitetaan

Hankintapäätös ja täytäntöönpano

- hankintapäätös tehdään hankintavaltuuksien puitteissa
- hankintapäätöksen mukaan liitetään oikaisuvaatimusohje
- hankintapäätöksen jälkeen asiakirjat ovat julkisia

Hankinnan dokumentointi

- kevyestä kilpailutuksesta ei vaadita erillistä dokumentointia
- laskun hyväksymisen lisäksi hankinnan toteutumista seurataan

Liite 3. Hankintailmoitusten määrä, HILMA tilastot 2015 1(3)

Julkisten hankintojen HILMA -ilmoitusjärjestelmä

HILMAssa julkaistut hankintailmoitukset 1.1.2015 – 31.12.2015

Hankinnat ilmoitustyypeittäin	Määrä (kpl)	Arvo (€)	Hintatieto ilmoitettu
Kansallinen hankintailmoitus ¹	10 032	9 375 669 509	99,04 %
EU-hankintailmoitus ²	3 937	4 233 210 689	27,60 %
EU-hankintailmoitus, erityisalat ³	371	699 339 899	27,22 %
EU-ennakkoilmoitus	362	1 111 884 000	20,39 %
EU-jälki-ilmoitus	2 471	7 030 960 632	92,66 %
EU-jälki-ilmoitus, erityisalat	208	329 843 119	90,29 %
Suorahankintaa koskeva ilmoitus	298	396 322 090	99,26 %
Hankintailmoitus puolustus- ja turvallisuusalan hankintasopimuksista ⁴	37	129 749 000	100 %
Jälki-ilmoitus puolustus- ja turvallisuusalalla tehdyistä hankintasopimuksista	42	109 899 649	92,39 %
Julkaistujen ilmoitusten kokonaismäärä	17 919	23 993 008 161	73,31 %

Hankintayksiköt ⁵	Määrä (kpl)	Arvo (€)
Valtion viranomaiset ja valtion liikelaitokset	1 840	2 912 790 947
Kunnat, kuntayhtymät ja muut alueen viranomaiset	8 834	10 627 332 439
Muut hankintayksiköt ⁶	7 142	10 322 884 776

¹ Hankintalain (348/2007) 15 §:n mukaiset kansalliset kynnysarvot 1.6.2010 alkaen:

- tavarat, palvelut, suunnittelukilpailut ja palveluiden käyttöoikeussopimukset 30 000 euroa;
- sosiaali- ja terveyspalvelut sekä julkisesta työvoimapaaluista annetun lain (1295/2002) 8 luvun 3 §:n mukaiset palvelut 100 000 euroa ja
- rakennusurakat ja käyttöoikeusurakat 150 000 euroa.

² EU-kynnysarvot 1.1.2014 – 31.12.2015

- tavarat ja palvelut valtion keskushallintoviranomaiset 134 000 euroa, muut hankintaviranomaiset 207 000 euroa ja
- rakennusurakat ja käyttöoikeusurakat 5 186 000 euroa.

³ EU-kynnysarvot (erityisalat) 1.1.2014 – 31.12.2015

- tavarat ja palvelut 414 000 euroa ja
- rakennusurakat 5 186 000 euroa.

⁴ EU-kynnysarvot ylittävät hankinnat (puolustus- ja turvallisuusala) 1.1.2014 – 31.12.2015

- tavarat ja palvelut 414 000 euroa
- rakennusurakat 5 186 000 euroa

⁵ Luvuissa on otettu huomioon kaikki ilmoitukset, myös samaa hankintaa koskevat ennakkoilmoitukset ja jälki-ilmoitukset.

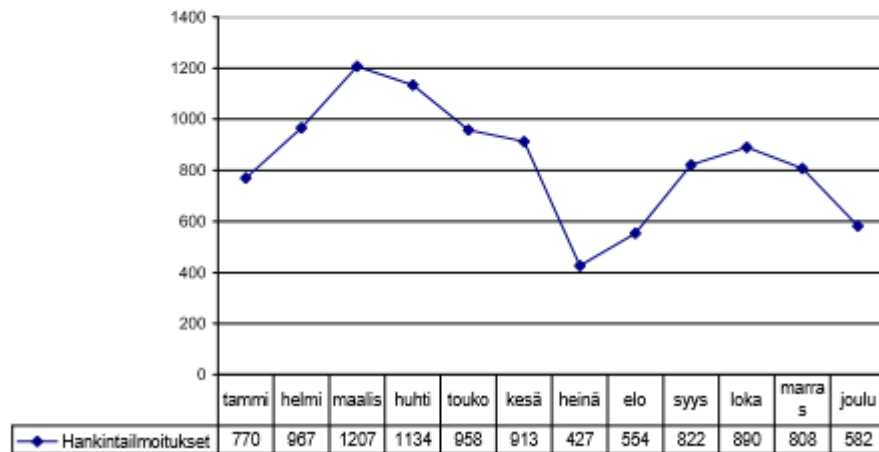
⁶ Julkisoikeudellinen laitos, EU:n toimielin/virasto tai kansainvälinen järjestö, evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko sekä niiden seurakunnat tai muu viranomaisen tai ilmoituksen jättäjä ei ole ilmoittanut tarkemmin määritelmää.

Hankintailmoitusten määrä, HILMA tilastot 2015 2(3)

2

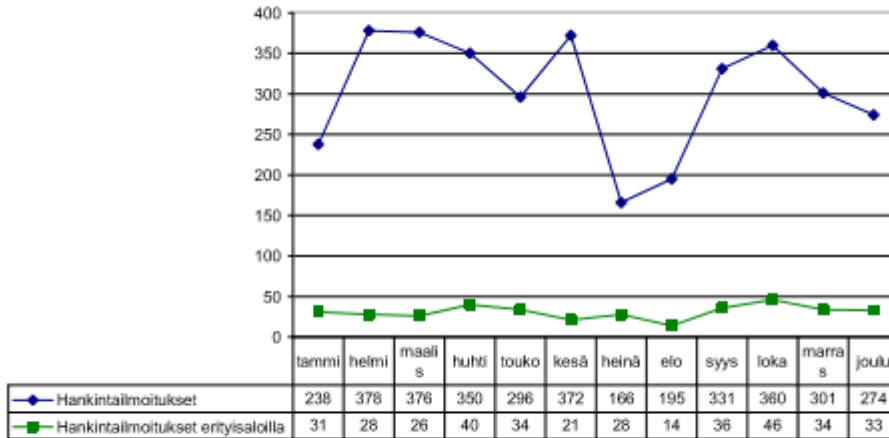
Hankinnat hankintalajeittain ¹	Määrä (kpl)	Arvo (€)
Tavarat	5 444	4 055 133 500
Palvelut ²	7 945	12 382 054 215
Rakennusurakat	4 379	7 410 896 446
Muut hankinnat ³	148	114 924 000

Kansalliset hankintailmoitukset 1.1.2015–31.12.2015

Hankintailmoitusten määrä, HILMA tilastot 2015 3(3)

EU-hankintailmoitukset ja erityisalojen EU-hankintailmoitukset 1.1.2015–31.12.2015

⁷ Kansallisella hankintailoituksella, EU-jälki-ilmoituksella ja erityisalojen EU-jälki-ilmoituksella julkaistut tiedot. Ei sisällä suora hankintailoituksella julkaistuja tietoja.

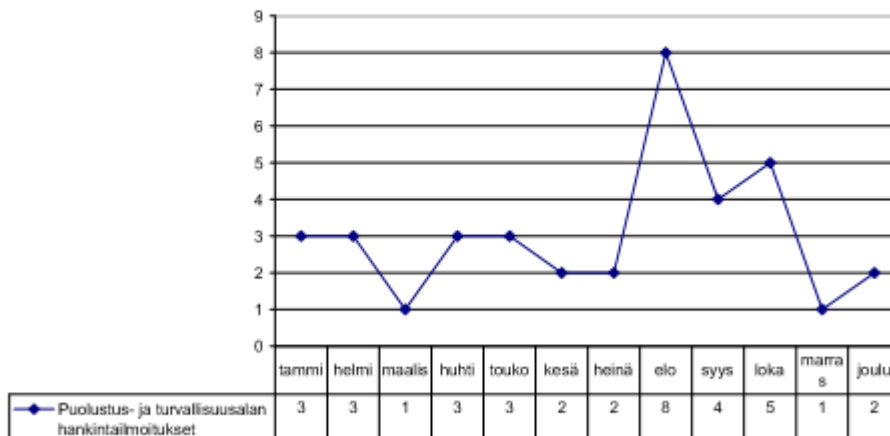
⁸ Pitää sisällään myös sosiaali- ja terveyspalvelut sekä koulutuspalvelut yhteishankintana.

⁹ Kansalliset suunnittelukilpailut, käyttöoikeusurakat ja palveluiden käyttöoikeussopimukset.

3 (3)

3

Puolustus- ja turvallisuusalan hankintailmoitukset 1.1.2015–31.12.2015

(Hankintailmoitusten tilastot, <https://www.hankintailmoitukset.fi/fi/docs/tilastot/>)